23 august 1944 — 60 DE ANI DE LA SINUCIDEREA ROMÂNIEI — 23 august 2004

"Desprinderea de Germania, realizată prin actul de la 23 august 1944, a fost urmată imediat de începutul satelizării României în orbita Kremlinului. Încă de a doua zi, pentru societatea românească a devenit limpede că "Era rău cu *der, die, das*,/ Dar mai rău cu *davai cias*". Armata Roșie, pe măsura înaintării ei, ignora cu desăvârșire schimbarea intervenită în orientarea României și, în consecință, dezarma și captura unitățile române din Moldova. Numărul celor căzuți astfel în captivitate s-a ridicat la aproximativ 140000. În același timp, jafurile și violurile comise de soldații sovietici evocau, mai degrabă, o năvălire a barbarilor... Comandamentele sovietice aveau însă un argument-forte: armistițiul nu fusese semnat [prin iresponsabilitatea părții române și prin abjecția părții britanice, armistițiul avea să fie semnat abia în noaptea de 12/13 septembrie 1944!]".

(Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL XIV
NR. 8/164
August 2004
16 PAG. – 15000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANȚA, ELVEȚIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

AUGUST ROȘU:
CIRC FĂRĂ PÂINE

Pe fondul campaniei electorale și al falimentului moral pe care și-l simte fără să și-l recunoască, actuala Putere, în frunte cu incorigibilul comunist Ion Iliescu (care trăiește, pe lângă febra contextului politic, și nostalgia senilă a tinereții sale "revoluționare"), a intrat într-un fel de euforie festivistă, fie "implementând" noi sărbători "euro-atlantice" (pe 2 aprilie a fost sărbătorită, în premieră la noi, Ziua NATO, cu grătare de mititei, focuri de artificii și concerte de maidan, iar pe 9 mai s-a celebrat, cu aceeași recuzită preponderent dâmbovițeană, Ziua Europei, cheltuindu-se în total peste un milion de euro de la buget), fie instituind oficial sărbători insolite (ca Ziua Tricolorului, pe 26 iunie), fie profitând de oportunitatea vreunei aniversări sau comemorări istorice (cum a fost împlinirea, pe 2 iulie, a 500 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare), fie reînviind cu nerușinare – și cu binecunoscuta mită populistă a "zilelor libere" – sărbători comuniste de tristă amintire, precum 1 Mai și 23 August. Cu cât "pâinea" este mai în deficit, cu atât "circul" este mai în exces, în vechea tradiție a comunismului și a stângii în general.

Puterea pesedisto-iliesciană se pricepe și se pretează să exploateze, cu senină abjecție, sechelele comuniste și inerțiile mentale sau comportamentale ale lumii românești, împiedicând constant, pentru interesele politicianiste ale momentului, adevărata ruptură de un trecut fetid și păgubos, mistificat, demistificat și remistificat după cum bate vântul, aducând aminte de vestitul discurs al Coanei Pipa din *Ucigaș fără simbrie* de Eugen Ionescu ("Popor, ești mistificat! Vei fi demistificat. Am crescut pentru voi o turmă întreagă de demistificatori... Dar pentru a demistifica trebuie mai întâi să mistifici. Avem nevoie de o nouă mistificare!"), cu răspunsul entuziast al mulțimii: "Trăiască mistificarea demistificatorilor!... Trăiască noua mistificare!"). Or, cum bine avertiza un Jean-François Revel încă de acum mai bine de un deceniu, "n-ajunge să ieși din comunism; trebuie să ieși și din toate consecințele lui". Din consecințele comunismului noi suntem însă departe de a fi ieșit și după 15 ani de la prăbușirea sistemului, nu numai pentru că la Cotroceni cântă pe mai departe cucuveaua, dar pentru că Guvernul și Parlamentul colcăie de foști activiști P.C.R. din linia a doua și de foști colaboratori ai Securității, pe care masa electorală se complace să-i ducă în cârcă, în ciuda câte unei încruntări parțiale și trecătoare, cum a fost cea de la recentele alegeri locale.

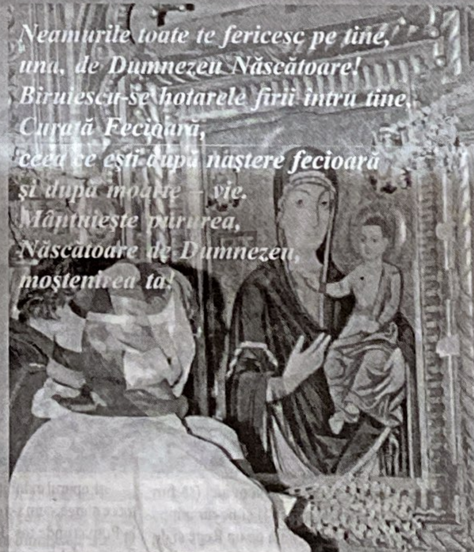
Pe acest fond, indignează, dar aproape că nu mai surprinde recenta declarație de intenții a Puterii cu privire la celebrarea zilei de 23 august (fosta zi națională de până în 1990), mai cu seamă sub pretextul împlinirii a 60 de ani de la "actul istoric" respectiv (arestarea la Palat a Mareșalului Antonescu, predat de Rege aproape imediat comuniștilor, și "întoarcerea armelor", adică trecerea armatei române de partea Puterilor Aliate, în condiții de capitulare necondiționată). După tov. Ion Iliescu, sărbătorirea zilei de 23 august ar constitui "o datorie patriotică și de conștiință", deoarece 23 august 1944 a reprezentat "un moment decisiv în cursul războiului" și fără acel moment "altfel arăta geografia României astăzi". Ba mai mult, prin aceasta s-ar deschide calea unei reevaluări a istoriei "cu capul limpede, debarasați de orice fel de prejudecăți politice, ideologice". Ca de obicei în vremea din urmă, se apelează la marota Europei, unde mai multe țări occidentale ar fi marcat împlinirea a 60 de ani de la evenimentele respective (ceea ce este, în paranteză fie spus, dacă nu o minciună, în orice caz o exagerare, deoarece pentru Occident nu contează atât *începutul sfârșitului*, cât *sfârșitul efectiv* al războiului, de la care abia pe 9 mai anul viitor se împlinesc 6 decenii).

Ceea ce eludează acum președintele Iliescu (așa cum până în 1989 eludase că nu comuniștii înfăptuiseră "insurecția", ci ei abia de fuseseră un fel de a cincea roată la

(urmare în pag. 2)

Răzvan CODRESCU

AXION LA MARELE PRAZNIC AL ADORMIRII MAICII DOMNULUI

În fiecare an, pe 15 august, de marele praznic al Adormirii Maicii Domnului (Sfânta Maria Mare) are loc la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Nicula (nu departe de Cluj) unul dintre cele mai mari pelerinaje religioase din România.

AUGUST ROȘU: CIRC FĂRĂ PÂINE

(urmare din pag. 1)

căruță) este faptul că actul pripit de la 23 august 1944, dincolo de aspectul lui de trădare militară, a reprezentat o manevră politică sinucigașă pentru viitorul pe termen lung al României, căci oricât de "principială" ar fi considerată opoziția față de fascismul hitlerist și oricât de mult ar fi folosit ea Occidentului, pentru noi a însemnat, în mod concret, pasul decisiv spre bolșevizarea țării. Am grăbit sfârșitul războiului și victoria Aliaților, dar ne-am înmormântat de vii pe noi înșine. Iar dezastrul a fost cu atât mai mare cu cât "capitularzii" n-au obținut nici un fel de condiții favorizante, fiind tratați mult mai prost decât negociatorii lui Antonescu (care demarase el însuși tratative pentru ieșirea noastră din război prin armistițiu condiționat, ceea ce ar fi oferit României o soartă asemănătoare celei a Finlandei, care, deși aliată a lui Hitler, a reușit să-și salveze și onoarea, și granițele, și democrația). Când, începând să realizeze tragedia națională care se profila, reprezentanții diplomatici ai puciștilor de la 23 august le-au obiectat rușilor că lui Antonescu îi oferiseră "condiții mai bune", răspunsul a fost de un realism cinic necruțător: "Antonescu reprezenta autoritatea, în vreme ce dumneavoastră reprezentați aventura"...

Față de cine să avem, mă rog, "o datorie patriotică și de conștiință" pentru dezastrul național inaugurat prin actul de la 23 august 1944? Față de democrațiile occidentale care ne vânduseră încă de la Yalta? Față de rușii care ne-au răpit este fostului Rege, care a fost factorul-cheie pentru ca armata să poată să acționeze așa cum a acționat..."

Iliescu e vulpoi bătrân și știe că, pomenindu-l astfel pe "fostul" Rege (ce nu s-a sfiit să-și facă în ochii Occidentului un titlu de onoare din actul de la 23 august 1944, punând între paranteze nenorocirea propriului popor), pe de o parte are prilejul s-o facă pe justițiarul și nepătimașul, iar pe de altă parte îl așază strategic în vizorul celor ce nu agreează, din felurite motive, actul de la 23 august. Președintele nu face decât să continue tactica pe care a adoptat-o din momentul în care Regele a încetat să mai constituie un pericol real, adică după ce postcomunismul românesc s-a așezat bine în matca republicană, iar Casa Regală a abdicat moral, acceptând "pomana" câtorva castele și căzând la pace cu Puterea în exercițiu (până la a participa, fără să-i tremure mâna, la premierea unui Adrian Năstase!). A preface un cap încoronat într-o mascotă a regimului neocomunist nu-i, desigur, numai rezultatul abilității politice a președintelui sau a premierului, ci și rezultatul unei triste lipse de rectitudine a unui Rege fără noroc, prea tânăr ca să nu se lase manipulat în 1944 de o mână de politicieni veroși sau decorat în 1947 de "tătuca" de la Kremlin, și prea bătrân ca să refuze, o jumătate de secol mai târziu, după câteva tensiuni sterile, bunăvoința șmecheră și disprețuitoare a unor "ciocoi de modă nouă".

Va accepta Maiestatea Sa să celebreze 23 augustul din acest an cot la cot cu președintele și cu guvernanții pesediști, făcând pe eroul cauzei europene și sfidând șase decenii de suferință românească? Rămâne de văzut.

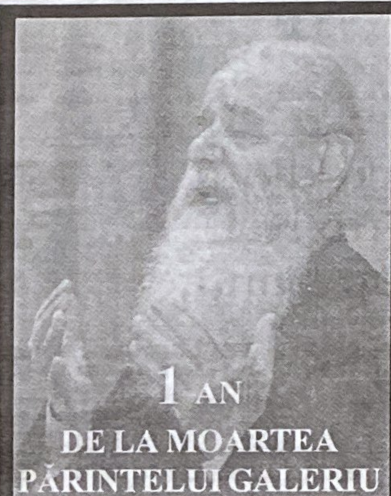
Victime ale loviturii de stat de la 23 august 1944

– probabil definitiv – Basarabia și nordul Bucovinei (să fim serioși: ce geografie care ar fi arătat altfel?!) și ne-au impus cel mai odios regim politic din istorie? Față de un Rege și de niște politicieni a căror cecitate a dus la bolșevizarea țării și la propria lor prăbușire? Față de o posteritate degenerată, care crede că totul se motivează prin "fatalitatea Istoriei" și nu mai are nici măcar obrazul care să-i crape? Occidentalii da, să sărbătorească evenimentele de atunci, căci ei au tras toate profiturile, pe când noi am rămas de izbeliște, trăgând numai ponoasele și ajungând în halul în care am ajuns astăzi! "O datorie" vor fi simțind de-alde Iliescu și toți călăii sau politrucii care s-au pricopsit de pe urma comunismului, trăind și acum din osânza deceniilor roșii. Noi, pătimitorii "măreţului act", sabotați pe front și târâți prin Siberii, maltratați și uciși prin închisori și lagăre de muncă, deposedați de proprietăți și rupți de lumea civilizată, terorizați ideologic și material de 45 de ani de comunism și de 15 ani de postcomunism, noi nu simțim nici o datorie, ci doar un amestec de greață și de indignare față de tot ce a însemnat la meridian românesc acest fatidic 23 august, atât în 1944 cât și în anii care au urmat, de la bestialitatea stalinistă până la demența ceaușistă, ba chiar până la actuala nesimțire cinică a demagogiei iliesciene.

Și ar mai fi ceva. Pe mulți i-a surprins referința președintelui la persoana "ex-regelui Mihai": "Cred că este o datorie de conștiință să marcăm acest moment în mod corespunzător, obiectiv, așa cum s-au petrecut faptele, inclusiv să dăm ceea ce

Impurul exhibiționism festivist al guvernării actuale spurcă tot ce atinge, cum s-a dovedit cu prisosință și la recentele serbări de la Putna (unde tov. Iliescu a avut o criză de ceaușism, iar P. S. Pimen a dat cu cârja și cu cuvântul, rupând de unul singur tradiția smereniei bisericești față de capriciile Puterii seculare). Mai nou, mârla roșie a prins gust de capetele încoronate. Ștefan cel Mare a fost prefăcut, cum s-a spus, în agent electoral *sui generis* al P.S.D., Binecredinciosul Voievod având *handicapul mortului*: acela de a nu se mai putea apăra de turpitudinile posterității. Luna aceasta, la București, Regele Mihai I e păscut de provocarea de a fi la rândul său agent electoral al partidului de guvernământ, Maiestatea Sa având însă *avantajul omului viu*: acela de a se putea apăra (și de a apăra blazonul Casei Regale) de urzelile unei contemporaneități patibulare. Va face Maiestatea Sa pe mortul? Dacă da, atunci înseamnă că a și murit – nu cu gloria bunicului său (Ferdinand I Întregitorul), ci cu lipsa de glorie a tatălui său (Carol II, "Regele Playboy"), confirmând vorba din bătrâni că "așchia nu sare departe de trunchi" și întărind convingerea multora că monarhia nu mai face la noi nici cât o dudă degerată...

Dar poate că, asemenea odraslei fanariote din sonetul lui Mateiu Caragiale ("... Dar el, ce os de domn e și viță de-mpărat,/ Ades, făr' să-și dea seama, își mângâie hangerul,/ Și când în fața morții odată s-a aflat,/ În trântorul becisnic s-a deșteptat boierul..."), Maiestatea Sa Regele Mihai I al României va face gestul de rectitudine pe care l-a tot amânat și va lăsa cucuveaua să piară pe limba ei.

✠ **București, Editura "Harisma", iulie 2004: a apărut, în pragul împlinirii unui an de la moartea autorului, volumul inedit al Părintelui Galeriu intitulat *Cartea celor Nouă Fericiri***

✠ **București, Biserica "Sf. Silvestru", vineri 6 august 2004, de marele praznic al Schimbării la Față: parastasul de un an al Părintelui Galeriu, imediat după Sf. Liturghie**

✠ **București, Biserica "Sf. Silvestru", marți 10 august 2004, ora 18.00: simpozion comemorativ organizat de Fundația "Părintele Galeriu" și de Editura "Harisma" (cu o broșură comemorativă cuprinzând texte de și despre Părintele Galeriu)**

RECVIEM PENTRU PĂRINTELE GALERIU

De un leat cu România împlinită între hotarele ei firești, ***Părintele Galeriu (23 noiembrie 1918 – 10 august 2003)*** *a fost trimis s-o cheme, cu glas mare, din pustia acestui veac, la cealaltă împlinire, mai presus de hotarele Firii: împlinirea în Duh.*

Dumnezeu n-a căutat la puținătatea noastră și ni l-a dăruit la vreme de cumpănă, ca să străbatem, agățați de sutana lui de lumină, prin bezna de iad a comunismului. Chitul roșu a căutat să-l înghită în pântecul lui cu zăbrele, dar Dumnezeu a vrut să fie vărsat afară, ca să strige proorocește, ca-ntr-o altă Ninive, dreptatea Celui Preaînalt.

La Biserica "Sf. Silvestru", pe care a prefăcut-o în Templu suprem al Cetății, Părintele Galeriu s-a făcut cuvânt crucificat păstorilor și turmei, răscumpărând vremurile, cu smerită măreție. Jertfa, ca temei de înviere, cum însuși a spus-o, a fost pasiunea lui de o viață. Ca preot, ca duhovnic, ca profesor, ca orator public, pe Părintele Galeriu toată lumea îl asalta și pentru toți găsea o fărâmă de timp și de tărie. În vremea din urmă părea obosit, dar se aprindea vorbind și parcă o putere de sus pogora mereu asupra lui, însuflețindu-l. Zăbovea în el, atotprimenitoare, tinerețea fără bătrânețe a harului...

Și iarăși Dumnezeu n-a căutat la puținătatea noastră și a făcut să rămână stâlp viu de lumină în urma Părintelui Dumitru Stăniloae, Bogoslovul neamului românesc. La răscruce de veacuri și de milenii, Părintele Galeriu a fost – dincolo de toate cârtirile, de care la noi nu scapă nici sfinții! – figura tutelară a gândirii teologice românești de după prăbușirea comunismului, iar Ortodoxia a respirat prin plămânii lui ca prin puterea unei stihii...

La 10 august 2003, în Secția de Anestezie și Terapie a Spitalului Clinic Universitar din București, la ceasul când se îngână lumina cu întunericul, n-a dispărut un om, ci o instituție. În contextul cel mai ingrat al istoriei noastre, Părintele Galeriu, înțelept ca șarpele și curat ca porumbelul, găsise calea mărturisitoare spre lamura neamului, aducând la asumarea credinței și a vieții creștine o adevărată oștire de tineri intelectuali, ca-re au albit cu vrednicie sub călăuzirea lui duhovnicească.

Preoții trec, bisericile rămân... La Sf. Silvestru, biserica pe care Părintele Galeriu a prefăcut-o în frunte a parohiilor bucureștene din ultimul sfert de veac, evlavia își înalță mai departe cântările, iar bucuria praznicelor strălumineaza sufletele și chipurile credincioșilor. Au însă cu toții o strângere de inimă, căci gândul alunecă mereu, înfiorat, spre cel ce s-a mutat de la noi, dar al cărui duh dă parcă târcoale zidurilor ce au reverberat de atâtea ori la glasul lui ca un tunet suav. Iar afară, peste mormântul cu flori întotdeauna proaspete, lumina îngenunchează ca spre o taină a ei...

Până și Părinții mor, dar ca să rodească înmiit în ceruri. Când ne e greu fără Părintele Galeriu, aceasta să ne fie mângâierea. Și încredințarea că ne veghează nevăzut, iar în cuvântul lui, fie și citit dintr-o pagină tipărită, învie răbdător pentru fiecare dintre noi, în acel "acum" inepuizabil despre care îi plăcea să vorbească adesea și de unde nici o moarte nu-l mai poate răpi.

Răzvan CODRESCU

(text destinat broșurii comemorative)

PUNCTE CARDINALE August 2004 NR. 8/164 PAG. 3

Scontata sărbătorire oficială a actului de la 23 august 1944

O RESTITUTIO IN INTREGRUM COMUNISTĂ

Oaia şi lupul: Regele Mihai şi A. I. Vîşinski în toamna lui 1944

În seara zilei de joi 15 iulie, la televiziunea publică, preşedintele Ion Iliescu făcea cunoscută naţiunii intenţia sa de reluare a sărbătoririi zilei de 23 august 1944. "Eu cred că este o datorie a noastră, patriotică, de a marca acest moment. Este o datorie politică de a deschide calea unei judecăţi cu capul limpede, debarasaţi de orice fel de prejudecăţi politice, ideologice. Am văzut asta chiar din scrisorile unor veterani, oameni care au fost pe front, care au participat la acest moment de cotitură în istoria ţării, care a însemnat pentru salvarea ţării un moment esenţial. (...) Dacă nu ar fi fost 23 August, altfel arăta România astăzi".

Intenţia "bătrânului comunist" Ion Iliescu de a reda zilei de 23 august apoteoza din anii comunismului este lesne de înţeles. Dacă nu ar fi existat odiosul act criminal de la 23 august 1944, prin care România a capitulat necondiţionat în faţa Rusiei bolşevice, şi dacă ieşirea noastră din războiul împotriva Uniunii Sovietice nu s-ar fi produs prin trădarea intereselor fundamentale ale naţiunii, ci în mod onorabil, aşa cum a procedat bunăoară Finlanda, aflată într-o situaţie similară cu a noastră, Ion Iliescu nu ar fi ajuns să conducă ţara timp de 10 ani cu puteri discreţionare. Şi cum gura păcătosului adevăr grăieşte, "dacă nu ar fi fost 23 August, altfel arăta România astăzi".

Într-adevăr, dacă nu ar fi fost 23 august, România nu ar fi fost ocupată de armata roşie şi nu ar fi fost transformată în gubernie sovietică, sub conducerea unei mâini de alogeni, "străini de neam şi fără Dumnezeu" (cum i-a caracterizat generalul Rădescu), slugi credincioase ale Kremlinului.

Dacă nu ar fi fost 23 august, sutele mii de români, care s-au opus bolşevizării României, nu ar fi fost azvârliţi în temniţe şi în lagăre de exterminare, unde mulţi şi-au pierdut viaţa.

Dacă nu ar fi fost 23 august, ţăranul român, talpa ţării, nu ar fi fost jefuit de ogorul moştenit din neam în neam şi nu ar fi fost silit să intre în raiul neoiobăgiei colhoznice.

Dacă nu ar fost 23 august, instituţiile fundamentale ale naţiunii, Biserica, Şcoala, Justiţia, Armata, instituţii care se bucurau de prestigiu şi preţuire atât în ţară, cât şi peste hotare, nu ar fi fost păcătoşite până la desfigurare.

Dacă nu ar fi fost 23 august, generaţiilor ce au urmat nu li s-ar fi schilodit sufletele, silindu-le, încă din leagăn, să parcurgă treptele îndoctrinării comuniste – şoimi ai patriei, pionieri, utecişti şi, în final, ca o dovadă a devotamentului faţă de "clasa muncitoare" şi faţă de Partid, consacrarea ca membri PCR.

Dacă nu ar fi fost 23 august, românii de astăzi şi-ar fi păstrat chipul de oameni senini, mândri şi demni, aşa cum le este stirpea, nu cum îi vede eseistul H.-R. Patapievici, fără să greşească prea mult: "Popor cu substanţa tarată. Oriunde te uiţi, vezi feţe patibulare, ochi mohorâţi, maxilare încrâncenate, feţe urâte, guri vulgare, trăsături rudimentare, o vorbire agramată şi bolovănoasă. Moralmente, tonul general este dat de laşitate şi ticăloşie, de vanitate şi egoism meschin, de invidide joasă şi delaţiune lipsită de remuşcări, de îngâmfare şi bârfă; toţi mânjiţi de sângele celor în care ne-am înmuiat limbile. Un neam flecar şi lipsit de Dumnezeu, nerâvnitor şi agramat în grandoare, ahtiat de măriri calpe şi înjosit de vanităţi pe care, sclavi şi servili, nu le-am putut legitima decât prin atentat, ultragiu şi minciună. Un astfel de popor, urgisit nu prin soartă, ci prin mediocritatea sa, ce semn mai poate aştepta, decât poate doar semnul infamant al lui Iuda, ca diferenţă specifică, şi semnul lui Iona, ca gen proxim?".

Nu ştiu cât de numeroasă este categoria românilor din zilele noastre ale cărei atitudini, comportament şi fapte corespund portretului-robot alcătuit de d-l Patapievici, dar ştiu, în afară oricărei îndoieli, că toţi, dar absolut toţi cei ce gravitează, pe orbite mai apropiate sau mai îndepărtate, în jurul actualului preşedinte al României sunt creaturi al căror profil moral şi fizic se identifică întocmai cu tipul uman descris de autorul *Politicelor*.

***

Aşadar, cine vrea să ajungă la o înţelegere a cauzelor mizeriei morale şi materiale în care se zbate România de astăzi, să-şi îndrepte privirile spre "actul de la 23 August 1944". Atunci România a fost scoasă de pe traiectoria firească a evoluţiei sale istorice, de naţiune deplin integrată în cultura şi civilizaţia europeană, şi azvârlită în mocirla minciunii şi nemerniciei comuniste. Dacă sub aspect politic "actul de la 23 August 1944" a fost analizat pe toate feţele, fiind evaluate avantajele aduse cauzei Aliaţilor şi Uniunii Sovietice în cel de-al doilea război mondial, aspectul moral al acestui eveniment este ocolit atât de cei care l-au înfăptuit, cât şi de beneficiarii lui. Un aspect de o importanţă deosebită pentru însănătoşirea spirituală a naţiunii noastre, afectate încă de îndelungata perioadă de dominaţie comunistă, pe care Dr. Alexander Ronnett îl abordează fără menajamente în ampla sa lucrare intitulată *Neam fără noroc sau blestemul lui Zamolxe* (Chicago, 1994):

"Pe 23 august 1944, la ora 10 seara, regele Mihai cere armatei să înceteze lupta contra ruşilor, deoarece România a acceptat condiţiile de armistiţiu oferite de Aliaţi. Minciună uriaşă, minciună care a costat 150.000 de soldaţi duşi în Siberia, alte 200.000 de vieţi sacrificate în Vest, jafuri asiatice pe întreg teritoriul ţării. Minciună care a sacrificat naţiunea pe altarul primitivismului comunist vreme de 45 de ani. Minciuna consta în aceea că Aliaţii au refuzat orice fel de armistiţiu, că ruşii nu promiseseră nimic, că la acea oră nu erau în curs nici un fel de tratative; ceea ce a făcut regele Mihai se numeşte act de capitulare necondiţionată, de încetare unilaterală a oricăror lupte, predând ţara bunului plac al inamicului. Pur şi simplu populaţia şi armata au fost minţite. De ce? Regele Mihai ştia, ca şi Maniu şi Brătianu, ca şi liota de generali, că România fusese livrată URSS-ului de către anglo-americani încă din noiembrie 1943; tratativele purtate fuseseră total inutile. Sperau ei ca URSS să nu-şi ia marfa cumva? Speranţa îi descalifică total. Deci după ce tratează şapte luni, regele proclamă capitularea necondiţionată! Garanţia: arestarea Comandantului Suprem, Ion Antonescu, inamicul public numărul unu al URSS, şi predarea lui către URSS. Săvârşitu-s-a!

În istoria statelor europene din ultimii 1500 de ani nu se cunoaşte cazul în care un rege să-şi predea inamicului propriul comandant; nu se cunoaşte cazul în care un rege să ordone propriei armate să depună armele înainte ca inamicul să i-o ceară!

Regele Mihai de Hohenzollern a făcut triplă crimă, pentru care istoria nu are cum să-l ierte: minţind, el şi-a trădat naţiunea al cărei suveran era; capitulând necondiţionat, a anulat juridic suveranitatea statului român; predându-şi comandantul propriei armate, a jertfit 230.000 de tineri în uniformă militară însetatei fiare bolşevice. Nu e de mirare că a fost decorat de sovieticii cu care «s-a bătut»".

Speranţele celor care-şi construiseră un univers politic imaginar din convingerea că Aliaţii nu vor abandona România, lăsând-o să fie înghiţită de molohul comunist, şi că prin deschiderea celui de-al doilea front în Balcani vor ajunge la Bucureşti înaintea ruşilor, s-au spulberat în dimineaţa zilei de 6 iunie 1944, când lumea a aflat că forţele aliate au dezlănţuit ofensiva asupra "Fortăreţei Europa", debarcând în Normandia. Atunci oamenii lucizi au înţeles că România nu era sub nici o formă o prioritate pentru Statele Unite. Iar dacă mai existau fantaşti care visau un desant aeropurtat american la Constanţa, visul lor a fost transformat în coşmar de uruitul tancurilor sovietice, care în ziua de 30 august 1944 "eliberau capitala României de sub ocupaţia fascistă". A doua zi, evenimentul era sărbătorit la Moscova prin ritualul salvelor de tun trase în cinstea victorioasei armate sovietice. Cât despre un armistiţiu cu România, acesta va fi semnat abia la 12 septembrie. Până la acea dată România şi Uniunea Sovietică s-au aflat în stare de război, cu toate consecinţele care decurg din această situaţie. Armata roşie, în marşul ei glorios spre Berlin, "cucerea" teritoriul ţării, "elibera" oraşe, "lua pradă de război de la inamic" şi "captura" prizonieri din rândul armatei române, căreia, prin "Înalt Decret Regal", i se ordonase... să nu mai lupte!!!

Prin capitularea necondiţionată a României, Rusia bolşevică realiza două obiective de o importanţă capitală, menite să-i netezească drumul spre supremaţia mondială. Primul, de natură strategică, oferea armatei roşii posibilitatea să facă un nesperat salt, cu eforturi minime, de pe linia Iaşi-Chişinău până la porţile Budapestei. La această performanţă militară de proporţii, o contribuţie deloc neglijabilă a avut-o sprijinul oferit "cu generozitate" de România, care a angajat, cu pierderi considerabile de vieţi omeneşti, toată armata română din interior (275.000 de oameni) la efortul de pătrundere a comunismului în inima Europei. Cel de-al doilea obiectiv era de natură politică: prin comunizarea României se crea precedentul apariţiei statelor-satelit ale Uniunii Sovietice. Ideea scindării Europei în "zone de influenţă" nu numai că prindea astfel contur, dar făcea primul pas spre înfăptuire.

(continuare în pag. 4)

Gabriel CONSTANTINESCU

O *RESTITUTIO IN INTREGRUM* COMUNISTĂ

(urmare din pag. 3)

***

Trădarea de la 23 august 1944 nu a fost un act spontan de panică provocat de ofensiva armatei sovietice dezlănțuită pe frontul Moldovei în după-amiaza zilei de 19 august, așa cum s-a afirmat. "Tot timpul când armatele române luptau împotriva Rușilor pentru mântuirea poporului român – scrie cu indignare generalul Platon Chirnoagă în *Un Chapitre d'Histoire Roumaine* –, Iuliu Maniu și alți șefi politici culegeau informații asupra capacității noastre de luptă și asupra operațiunilor militare care se pregăteau, și le transmiteau occidentalilor, care le retransmiteau Rușilor". Dar pentru a înțelege de ce ieșirea țării noastre din război a urmat alt traseu decât cel demn și onorabil al Finlandei, sfârșind prin tragedia de la 23 august 1944, trebuie să aruncăm o privire spre cele două focare de infecție care au jucat rolul principal în umilirea, cotropirea și bolșevizarea României.

Primul e cel de la Palat, unde Antonescu avea dușmani de moarte. Dacă e să întocmim un inventar al celor care complotau, nu atât pentru a scoate țara din război, cât pentru a-l înlătura pe Mareșalul Antonescu, ar trebui să începem cu Regele și Regina-mamă. Cunoscând această situație, Mareșalul a încercat să "asaneze" atmosfera de la curte, trimițând pe front câteva persoane-cheie din anturajul regal. Primul a fost locotenent-colonelul Mircea Tomescu, aghiotantul Regelui. A urmat maiorul Jacques Vergotti, despre care gurile rele rpuneau că este "favoritul" Reginei. Și cel de-al treilea, baronul Mocsony-Stârcea, mareșalul palatului, cel care a avut un rol determinant în decizia regală de a-l aresta pe Antonescu și a-l preda agentului sovietic Bodnăraș. Cel de-al doilea cuib de conspiratori își avea sediul în Ministerul de Externe și era condus de directorul Cifrului, Grigore Niculescu-Buzești, ginerele prințului Barbu Știrbei. Celor două nuclee de complotiști li s-au alăturat un număr dureros de mare de generali și ofițeri superiori din țară și de pe front, care – să nu uităm – în septembrie 1940 depuseseră jurământ de credință Conducătorului Statului, Generalul Ion Antonescu.

Concomitent cu activitatea febrilă a grupurilor subversive, atât în țară, cât și peste hotare, se depuneau eforturi vizând ieșirea României din război. În țară, sub privirile îngăduitoare ale oficialităților, în iunie 1944, s-a constituit Blocul Național-Democratic, avându-l ca protagonist pe Iuliu Maniu. Scopul urmărit de această alianță politică, alcătuită din PNȚ, PNL, PSD și PCR, era să înlăture regimul antonescian și să desprindă România de Germania. Peste hotare, cu consimțământul tacit al guvernului, aveau loc negocieri atât cu Aliații, cât și cu Uniunea Sovietică. La Cairo, emisarii erau prințul Barbu Știrbey și Constantin Vișoianu, la Ankara – Al. Cretzianu, ministrul plenipotențiat al României în Turcia, iar la Stockholm – omologul său în Suedia, Fred Nanu.

"În timp ce Emil Bodnăraș – scrie Florin Constantiniu în *O istorie sinceră a poporului român* – dirija din umbră, potrivit directivelor sovietice, activitatea PCR, L. Pătrășcanu – fața umană a comunismului în România – purta negocieri cu reprezentanții regelui și cu liderii partidelor politice. Graba lor de a acționa pentru răsturnarea regimului, dar, mai ales, forța aflată în spate – URSS – au făcut ca, în unele împrejurări, cei doi reprezentanți ai PCR să se bucure de o întâietate în totală disproporție cu însemnătatea partidului pe eșicherul politic românesc. Astfel, la prima consfătuire privind pregătirea loviturii de stat (13 iunie 1944), desfășurată în prezența regelui și cu participarea generalilor C. Sănătescu, Gh. Mihail, C. Vasilu-Rășcanu și A. Aldea, precum și cu cei doi apropiați sfătuitori ai suveranului, I. Mocsony-Stârcea și Gr. Niculescu-Buzești, singurii reprezentanți ai unui partid politic au fost Pătrășcanu și Bodnăraș"!

***

"În seara zilei de 22 august – relatează documentat, ca unul care a participat la evenimente, generalul Platon Chirnoagă (cf. *Istoria politică și militară a războiului României contra Uniunii Sovietice*, Madrid, 1986) – mareșalul Antonescu luase hotărârea de a încheia un armistițiu, după ce a văzut pe cei doi șefi ai Partidului Național-Țărănesc, și probabil în raport cu informațiile venite de pe front în cursul serii. (...) Cu tot succesul de pe front al armatelor ruse, o oprire și o întârziere de câteva luni (pe linia Carpații Moldovei, poziția fortificată Focșani-Nămoloasa-Galați, Dunărea până la mare) – pe care rușii o prevedeau – n-ar fi convenit guvernului de la Moscova, care era grăbit să treacă Carpații înainte de venirea iernii. De aceea Antonescu se putea aștepta ca rușii să accepte să semneze un armistițiu convenabil pentru România. Prin lovitura de la 23 august, această posibilitate – singura care ar fi putut evita instalarea stăpânirii rusești în România – a fost distrusă.

În timp ce Mareșalul pregătea astfel terenul pentru salvarea României, căutând calea unui armistițiu prin care ni s-ar fi respectat independența, Regele Mihai, informat că a doua zi, la 24 august, Mareșalul intenționa să plece din nou pe front, a decis să dea lovitura de stat chiar în ziua de 23 august.

În această zi Mareșalul a cerut audiență Regelui pentru ora 16, iar Mihai Antonescu pentru orele 15,30. Regele i-a primit pe amândoi după orele 16, fiind asistat de generalul C. Sănătescu, șeful casei militare. Mareșalul Antonescu a expus situația gravă de pe front și măsurile luate în acord cu generalul Hans Friesner, comandantul grupului de armate româno-germane din Moldova și Basarabia, pentru ca să oprească înaintarea rusă. (...) Discuția s-a terminat către orele 17, când Regele a trecut în biroul alăturat, unde se găseau generalul Aldea, I. Mocsony-Stârcea, Niculescu-Buzești și Mircea Ioanițiu. După o scurtă consultare cu aceștia, Regele a revenit și a comunicat Mareșalului Antonescu că guvernul lui a fost concediat; apoi, dând ordin să fie arestat, a părăsit imediat biroul. Arestarea a fost executată la un semn al colonelului Emilian Ionescu, adjutant regal, de către maiorul Dumitrescu Anton. Arestații au fost conduși imediat la etajul I și închiși într-o cameră blindată. (...) După ce acest act – dezonorant pentru toți cei care au participat la pregătirea și executarea lui – a fost săvârșit, au fost chemați telefonic la Palat, sub pretextul unui consiliu de coroană, și arestați generalul Pantazi, ministrul de Război, generalul D. Popescu, ministru de Interne, generalul C. Piki-Vasiliu, inspector general al Jandarmeriei, și colonelul Mircea Elefterescu, prefectul Poliției Capitalei.

Această audiență reprezintă momentul crucial al istoriei războiului nostru cu Rusia. Aici s-a frânt încordarea de mai bine de trei ani prin care poporul român a căutat să-și salveze independența luptând în contra Rusiei și s-a trecut total de cealaltă parte, alături de ruși, fără nici un fel de garanție scrisă nici din partea acestora, nici din aceea a aliaților lor occidentali.

În noaptea de 23/24 august, Mareșalul Antonescu a fost predat fostului locotenent român Bodnăraș, dezertor din armata română la ruși. Acesta venise de câteva luni pe sub ascuns în țară și trăia sub nume fals în apropiere de București. Era agent rus și se găsea în legătură cu Palatul Regal; prezența lui era de-asemenea cunoscută unor oameni politici în legătură cu Palatul. La ora 22, Regele a citit la radio o proclamație, prin care anunța poporului român că un armistițiu a fost încheiat și ordona trupelor române să înceteze lupta. Între timp Regele numise prim-ministru pe generalul Sănătescu, care era șeful Casei Militare și îndeplinea și funcția de mareșal al Palatului, și pe Niculescu-Buzești, ministrul Afacerilor Străine. Șefii de partide din Blocul Național-Democrat au intrat în guvern ca miniștri fără portofoliu".

***

Pentru cel care-și asumă istoria neamului său ca pe o realitate cu care se identifică existențial, momentele semnificative din trecut sunt trăite ca și cum ar fi participat nemijlocit la ele. Se bucură atunci când întâlnește pagini de împliniri, exultă în fața faptelor de bravură și eroism, suferă pentru neîmpliniri și înfrângeri și se revoltă din toată ființa sa când află despre acte mârșave, de compromis sau de trădare. Nu știu câți români mai privesc astăzi istoria neamului lor cu ochii sufletului. Știu însă că, la vremea lui, a făcut-o cu prisosință marele gazetar Pamfil Șeicaru; din paginile eseului său intitulat "Politica aistorică" reproduc pasajul de mai jos:

"Războiul României contra Rusiei sovietice (ca și războiul Finlandei) a fost dictat de voința noastră de existență. Am fost nenorocoși, Hitler și toată politica provocatoare a Germaniei național-socialiste au împiedicat Occidentul să vadă Rusia sovietică și ganrizoanele ei ideologice instalate în toate țările, pregătindu-se metodic de lupta finală. Astăzi războiul dus de România contra căpcăunului din nesfârșitele stepe își află o totală ratificare. Fiecare mormânt românesc care jalonează drumul trupelor noastre, de la Prut până la Caucaz și Volga, mărturisește dreptatea cauzei noastre. Acei care în Octombrie 1946 pledau culpabilitatea României, abia în 1951 au descoperit pericolul rusesc. Era și timpul să se ajusteze când democrațiile Occidentului, temându-și propria lor existență, au dat noul cuvânt de ordine.

Dacă războiul a fost o patetică verificare a potențialului moral și material al națiunii, în același timp a fost și o penibilă verificare a incapacității democrației române, care a angajat destinul poporului român în graba cu care s-a precipitat să impună țării, printr-o îndrăzneață mistificare, capitularea.

Democrația finlandeză a știut să termine un război nenorocos, limitând dezastrele unei înfrângeri...

Ce s-a salvat prin lovitura de Stat de la 23 August? Vieți omenești? Cine are curajul să facă inventarul vieților omenești suprimate de trupele rusești numai în primele două luni de după capitulare? Bunuri materiale? Bunuri spirituale? Ce s-a salvat prin gloriosul act de eliberare? (...)

Generalul Weygand a rostit un cuvânt teribil pentru a caracteriza exuberanța cu care Laval se bucura de armistițiu: «se tăvălește ca un câine în propria lui murdărie». Cum ar trebui să fie calificat nestăpânitul entuziasm al oamenilor politici, exponenți ai democrației române, manifestat după izbutirea loviturii de Stat din 23 August 1944?

Și după?... Cu ce frenezie au fost batjocorite sacrificiile unei armate eroice! Cu ce îndrăzneală unică s-a răsturnat tabla de valori epice, preamărindu-se actele de spionaj în favoarea unor puteri străine, dându-se oricărei acțiuni trădătoare un titlu la recunoștința națională și etichetându-i ca criminali de război pe cei care participaseră la lupta împotriva Rusiei sovietice; iată ce definește conținutul ideologic al așa-zisei democrații române! La nici un popor istoria nu a înregistrat un caz similar de orgie a renegării naționale. Nu numai că s-a predat armata Rusiei sovietice, 170.000 de ostași oțeliți în trei ani și două luni de război, dar s-au surpat rezistențele morale ale nației prin violența cu care partidele democrate au pledat culpabilitatea României, în speranța că-și vor asigura titluri la recunoștința învingătorilor..."

***

În cotidianul *România liberă* din 24 iulie a. c., Alianța Civică, prin glasul d-lui Șerban Rădulescu-Zoner, doctor în istorie, Președintele Comitetului Național de Coordonare, declara că nu vrea *aniversarea*, ci *comemorarea* "actului de la 23 August 1944". Citez: "Alianța Civică se înclină cu respect în fața actului de curaj al MS Regele Mihai, al oamenilor politici și al militarilor care au înfăptuit Actul de la 23 August 1944..." (?!).

La mijlocul anului 1944, Finlanda se afla într-o situație la fel de disperată ca și România. Dar în timp ce la noi regele, oamenii politici și generalii au ales calea mișeliei, trădării și capitulării, președintele Consiliului de Miniștri al Finlandei, Edwin Juho Linkomies, își îndemna conaționalii să lupte pentru salvgardarea ființei lor naționale: **"Trebuie să ne apărăm țara, întregul nostru popor liber și independența noastră. Trebuie să ne apărăm viața noastră familială și valorile spirituale moștenite de la părinții noștri. Trebuie să apărăm tot ceea ce face viața demnă de trăit. Dacă nu am proceda așa, nu am avea decât o singură alternativă: capitularea. Rostesc acest cuvânt nu ca pe o simplă presupunere, căci știu că Uniunea Sovietică cere capitularea Finlandei. După o capitulare ni s-ar dicta o pace care în mod sigur nu ar ține seama nici de cele mai elementare drepturi ale poporului finlandez. O asemenea capitulare ne-ar lăsa fără de apărare, la discreția inamicului. Într-o clipă, am pierde tot ceea ce poporul nostru a clădit în curs de secole. Din anumite părți s-a susținut că s-ar putea obține noi condițiuni de pace, mai avantajoase, în cazul când oameni noi ar fi aduși la conducerea țării. Și această presupunere este neîntemeiată. Dacă se știe acest lucru, nu mai poate exista nici un fel de alegere. Ca bărbați liberi și ca femei libere, trebuie să luptăm pentru prezentul și viitorul poporului nostru"**. Dar nu numai atât. La cererea guvernului sovietic ca Mareșalul Mannerheim, cel care a condus armata în toate cele trei războaie purtate de Finlanda cu Rusia, să le fie predat pentru a fi judecat ca criminal de război, răspunsul oficialităților finlandeze a sunat sec: **"Finlanda nu are criminali de război. Are numai eroi!"**.

Privită prin prisma celor două atitudini adoptate față de invazia sovietică (Finlanda – armistițiu cu brațul ferm înarmat; România – capitulare necondiționată), dilema *aniversare* sau *comemorare* își găsește dezlegarea. Comunistul Ion Iliescu și toată liota de acoliți proveniți din PCR sunt pe deplin îndreptățiți să aniverseze *60 de ani de regim comunist neîntrerupt*. Cât privește Alianța Civică, ce ar avea de "comemorat"? Doar capitularea necondiționată de la 23 august 1944, când a avut loc instaurarea regimului comunist, care domnește, netulburat, până în ziua de astăzi, profitând de lipsa de rectitudine morală și de demnitate națională a unui popor care, în frunte cu intelectualitatea sa mistificată și mistificatoare, nu catadicsește "să se învețe minte" nici în ceasul al doisprezecelea...

NICHIFOR CRAINIC

Tehnică fără suflet

Acest text al lui Nichifor Crainic, vădit scris cam în pripă şi republicat aici prima oară după 60 de ani, a apărut iniţial în ultimul sau penultimul număr* al revistei *Gândirea* (pp. 249-253). Deşi contrazis în multe privinţe de evoluţia ulterioară a evenimentelor, textul redă bine tensiunea psiho-socială a momentului respectiv, când Bucureştiul gemea sub bombardamentele anglo-americane, iar actul de la 23 august plutea şi el în aer. Consideraţiile despre noua barbarie americană, a "tehnicii fără suflet", rămân în mare măsură actuale, dacă ne gândim la recentele bombardamente americane asupra Serbiei sau Irakului. O dată cu revista *Gândirea* şi cu activitatea publicistică a lui Crainic, cu haosul din rândurile armatei, dar şi al populaţiei civile, apunea o epocă şi un ideal istoric (cel al unei Românii Mari, creştine şi naţionaliste, integrate organic într-o Europă de dreapta, anticomunistă, antimasonică şi antiiudaică). Peste România plutea deja spectrul bolşevizării şi al tuturor trădărilor din lăuntru şi din afară, iar Europa intra în faza ei postcreştină, dominată de spiritul iudeo-american. Paradigma istorică inaugurată în vara lui 1944 se prelungeşte până azi, iar România continuă să fie marea perdantă – victimă a jocului de interese al Marilor Puteri, dar şi a propriilor ei păcate de ieri şi de azi...

(R. C.)

Condiţiile dramatice în care trăieşte capitala ţării, terorizată zi şi noapte de aerienii asasini americani şi englezi, au îngreuiat manifestările culturale şi îndeosebi apariţia publicaţiilor. Atâta vreme însă cât mai există un minimum de posibilitate, socotim ca o datorie să înlesnim continuarea acestei reviste, care a însemnat de-a lungul anilor un puternic stimulent de cristalizare a spiritului românesc autentic. Se vor ucide mai departe oameni fără apărare, se vor dărâma mereu clădiri, se vor nimici instituţii, dar spiritul acesta nu va muri. Loviturile nu-l vor doborî, încercările îl vor căli, prăpastia deschisă a neantului îl va îndârji să trăiască mai departe.

O parte din sfântul pământ al ţării e cotropită de barbarii Uralilor, văzduhul năvălit de barbarii de peste Atlantic. Asalt de jos, asalt de sus – prilej blestemat să ne arătăm tăria şi voinţa de a fi. Nu suntem singuri nici în suferinţă, nici în încordare. Suntem încadraţi într-o Europă care îndură la fel cu noi durerile facerii unei lumi mai bune. Există în cuprinsul ei popoare care sângerează şi mai greu decât noi; şi există popoare arcuite gigantic în voinţa de a birui, care ne pot sluji drept pilde înălţătoare. Să lăsăm pe amicii Englezilor şi pe admiratorii Americanilor să se entuziasmeze de vederea zburătorilor "liberatori", care vin călare pe norii cerului, să le fluture batistele în semn de duioasă prietenie. Să lăsăm pe uneltitorii Sovietelor să delireze de bucurie că pământul Moldovei a fost pângărit, şi să ne uităm mai ales la aceşti Germani, care întrupează mai presus de oricine conştiinţa, demnitatea şi eroismul european. Ei sunt pretutindeni în Europa, zid de apărare la marginile ei. Ei sunt aici lângă noi, apărători împreună cu soldaţii noştri ai pământului nostru şi ai continentului întreg. Germania a suferit nemăsurat mai mult decât România. Aproape nu e familie să nu aibă un doliu, aproape nu e viteaz pe imensul ei front să nu ducă cu el ecoul unui dezastru de-acasă. Şi cu toate acestea, armata ei continuă să fie, printr-o îndârjire supraomenească, pavăza Europei şi scutul nostru, alături de soldaţii noştri.

Am ascultat şi eu în ultimul timp, la radio, "Vocea Americii" şi tam-tam-ul Londrei, într-o românească atât de iudaic gargarisită încât ar fi de-ajuns s-o audă ca să-l pună în gardă pe orice Român conştient. Glasul acesta, care răsună pretutindeni şi căruia nu i se răspunde din partea cealaltă decât cu cântece piţigăiate de lăutari, ne asmute fără încetare să ne predăm Sovietelor şi să ridicăm armele împotriva Germanilor, care stropesc cu sângele lor pământul Moldovei, apărându-ni-l! Sunt, poate, mii şi sute de mii de oameni îndureraţi şi naivi, care îşi otrăvesc zilnic auzul cu aceste îndemnuri la ticăloşie şi la catastrofă naţională. Şi mă gândeam că o ţară, în asemenea împrejurări, nu se apără numai cu armele de pe front, ci totdeodată cu tăria masivă a spiritului, ce trebuie să stea îndărătul frontului, hrănindu-l cu voinţa de *a birui* şi de *a fi* cu orice preţ. Când omul din mulţime, necăjit şi strâmtorat, e pradă necontenită acestor ispitiri diabolice, muţenia din partea noastră nu e semn nici de bărbăţie, nici de superioritate, nici de orientare. Pe culmea deciziei, legile războiului pretind de la noi toţi viaţa sau moartea, ceea ce e tot una. Căci astăzi nu e în război numai soldatul de pe front, ci poporul întreg, de la bătrân până la copil, iar ţara toată, sub focul bombardamentlor, a devenit câmp de luptă. Teroarea e intensă în măsura în care nu ne putem apăra împotriva focului prăvălit din nori, dar cu atât mai necesară e tăria de spirit, care să fortifice şi să activeze răbdarea tuturor. Precum în timp de pace avem nevoie de conducere pentru a trăi, tot astfel în războiul integral, în care suntem încleştaţi, avem nevoie de conducere pentru a muri şi a birui. O ţară cu sufletul predat de la întâia încercare grea zadarnic şi-ar mai trimite luptătorii pe frontul propriu-zis: ei s-ar duce acolo infectaţi de defetismul interior.

***

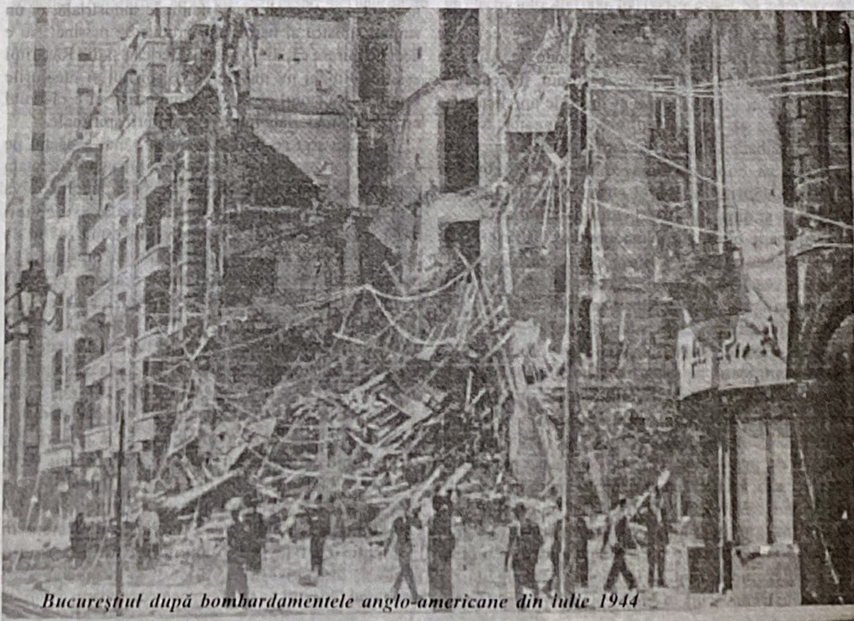
Într-adevăr, în istoria omenirii n-a existat până acum un astfel de război. Cu excepţia faimoaselor năvăliri barbare, care rămân o plăcintă cu brânză faţă de teroarea aeriană, războaiele de până ieri, indiferent de mobilul lor, indiferent de momentul iniţial totdeauna discutabil, se purtau în marginile cavalerismului, oricât de dure ar fi fost. Se războia armată cu armată, adică voinicia unui popor cu voinicia celuilalt, în luptă dreaptă. Atingerea omului neînarmat, a populaţiei civile, era socotită ca o nedemnitate în stare să facă pe săvârşitorii unor asemenea crime de râsul lumii întregi. În această privinţă, războaiele Evului Mediu, ale "barbarului" Ev Mediu, cu simţul onoarei cavalereşti dezvoltat până la maximum, erau cam ceea ce sunt astăzi întrecerile din arenele sportive. Peste toate grozăviile prin care a trecut sau pe care le-a dezlănţuit, lumea europeană, sub înrâurirea creştinismului, a păstrat totuşi o regulă de omenie faţă de adversarul neînarmat. *Revoluţia introdusă de Anglo-americani în arta sinistră a războiului e abdicarea totală de la orice umbră de cavalerism.*

Boxeurii reprezintă brutalitatea cea mai cruntă în lumea sporturilor, dar un boxeur nu e în stare să atace pe un "profan" care l-a jignit: îl opreşte superioritatea artei sale şi demnitatea profesională. Deşi boxul e o sălbăticie gustată până la leşin de publicul anglo-saxon, morala lui specială a rămas inaccesibilă războinicilor veniţi de peste ocean. Din punct de vedere etic, un cretin care mânuie pumnul în arenă e superior oricărui soldat anglo-american. Boxeurul luptă împotriva unui adversar pregătit ca şi el.

Armata anglo-americană, neizbutind să lupte împotriva vreunei armate europene, şi-a descoperit adversarul în lumea necăjită a oraşelor şi satelor noastre. De sus, de la câteva mii de metri, omul nu se vede; el devine o abstracţiune. Se văd numai acoperişurile caselor, ca nişte pete ce indică pe faţa pământului aglomerări de vieţi omeneşti. Aviatorul, erou cu contract în regulă, îşi lasă bombele ca o vacă indiferentă dacă resturile rumeguşului ei au căzut pe crini sau pe trandafiri. Miile de colibe şi de palate, de temple şi de biserici, zecile de mii de oameni cu totul dezarmaţi, care rămân ţăndări în urma stolurilor de bombardiere, se anunţă apoi triumfal ca "obiective militare" atinse. La cinismul acesta bestial, cum n-a existat bestialitate pe lume, se reduce eroismul anglo-american. De la un capăt la altul, văzduhul Europei e

(urmare în pag. 6)

* "Anul XXIII, nr. 6, iunie-iulie 1944. Acesta este ultimul număr păstrat în colecţia B.A.R., altminteri cea mai completă. Se pare că ar fi fost tipărit, totuşi, şi numărul pe august-septembrie 1944, care este însă de negăsit. Reamintim că revista *Gândirea*, cea mai prestigioasă publicaţie culturală din România interbelică, a apărut începând din 1921, întâi bilunar, apoi lunar, iar din 1926 s-a aflat sub direcţia lui Nichifor Crainic (1889-1972), care i-a imprimat direcţia "ortodoxistă", cunoscută azi mai ales sub numele de "gândirism".

Bucureştiul după bombardamentele anglo-americane din iulie 1944

Tehnică fără suflet

(continuare din pag. 4)

străbătut de bondarii uriaşi ai morţii. E o lume cu totul nouă, o mentalitate cu totul nouă, pe care poate nimeni dintre noi n-a bănuit-o. O mentalitate de om care nu mai e om şi pentru care omul nu mai e om în sensul religiei, al culturii şi al civilizaţiei. Războiul aerian purtat de Anglo-americani revelează o lume subumană, ce nu are precedent decât probabil în preistorie, aşa cum şi-o imaginează transformiştii şi evoluţioniştii. O lume căreia îi lipseşte nu numai sensul legilor dumnezeieşti ale vieţii, dar şi simţul valorilor create de spirit cu trudă de milenii.

Citeam până deunăzi ciudăţenii din viaţa americană, culminând în bandele de gangsteri, formaţiuni incredibile, imitate după uriaşele organizaţii tâlhăreşti din China; romanele scriitorilor de peste Atlantic ne dezvăluie taine bizare din subteranele vieţii publice a noului continent. Şi totuşi nu ne venea să credem că e vorba de o lume sălbăticită până într-atâta, în strălucirea confortabilă a civilizaţiei sale, încât existenţa să se reducă pentru ea la un biet succes material, cu sacrificarea a tot ce este omenesc în om. Ţara maşinilor a produs un om mecanizat, care se ignoră pe sine însuşi, cum îşi ignoră şi semenii. Frenezia tehnică l-a redus la o viaţă de senzaţii epidermice, neîngăduindu-i răspasul ca aceste senzaţii să se modeleze în bogăţie lăuntrică a spiritului. Americanul e omul care şi-a pierdut sufletul şi e cu neputinţă să-l mai găsească în atmosfera exasperantă de civilizaţie materialistă. Singură cultura, cu generoasele ei valori ideale, cu adâncirile ei în abisul inimii, cu zborurile ei în infinitul cugetării, ar fi fost capabilă să facă un om din ceea ce tehnica maşinistă a făcut un monstru modern. Cultura însă, în gloriosul şi nobilul sens al tradiţiei europene, e cu neputinţă să se dezvolte într-o lume fără tradiţii spirituale, unde zgârie-norul ţine locul catedralei gotice sau al domului italic, unde cinematograful ţine locul teatrului şi al picturii, unde jazz-ul ţine locul muzicii, unde catastiful ţine locul filosofiei, unde viteza ţine locul contemplaţiei şi al poeziei, unde sectele isterice ţin locul creştinismului, iar gangsterismul – locul moralei publice.

Civilizaţia americană nu şi-ar găsi leacul decât în propria ei prăbuşire. E imposibil ca monstrul pe care l-a produs să priceapă ceva din spiritul european. Am văzut cândva o ceată de Americani la Paris, în Domul Invalizilor: stăteau roată în jurul mausoleului lui Napoleon, spărgeau în dinţi alune şi aruncau cojile pe marmura sub care zace cel mai mare erou al Europei de ieri. Aceleaşi brute cocoţate în văzduh de maşinile lor aruncă azi bombele distrugerii pe monumentele sacre ale Europei. Eroismul lor e un contract de muncă şi atâta tot. Ţara care deţine aurul lumii îi plăteşte bine pentru această aventură mecanică. După distrugerea mânăstirii Monte Cassino, care înseamnează pentru catolicism aproape ceea ce înseamnează Muntele Athos pentru ortodoxie, America oficială, declarând că o plăteşte cu aur, dovedea, în uimirea lumii întregi, totala ei lipsă de aprehensiune pentru ceea ce numim cultură europeană. Numai monştrii sălbatici ai unei civilizaţii exclusiv tehnice sunt în stare să conceapă răscumpărarea în bani a minunilor făurite de geniul european o dată pentru totdeauna şi nimicite de ei pentru de-a pururea!

Aproape nimic din capodoperele distruse nu se va mai putea reface, dar Europa n-are să piară; şi în memoria veacurilor viitoare nici o putere de pe pământ nu va mai putea şterge barbaria cu care Anglo-americanii pustiesc acest continent, care e vatra culturii omeneşti. Pentru mentalitatea de care vorbim e iarăşi foarte semnificativ faptul că, pe când altădată o simplă restricţie impusă la noi vreunei secte anarhice de provenienţă anglo-americană sau o simplă palmă aplicată de jandarm vreunui răufăcător evreu stârneau proteste de presă şi curente de indignare publică în ţările acestea, azi nici zecile de mii de morţi nevinovaţi, nici dărâmarea monumentelor celebre nu emoţionează pe nimeni, nici în Anglia, nici în America. În Italia, fiecare bombă distruge o capodoperă fără ca nimeni să articuleze un cuvânt de indignare. Şi doar Italia e ţara cea mai cunoscută în Anglia şi în America, fiindcă droaie nesfârşită de gură-cască veneau de-acolo s-o admire. E un consimţământ anglo-saxon unanim, o complicitate criminală în această tentativă de pustiire a Europei, care ne dovedeşte ce prăpastie de netrecut există între unii şi alţii.

***

Fenomenul european e un complex de cultură şi de civilizaţie, uneori despicat în sine de excesele epocale ale uneia sau alteia dintre părţile componente, dar oricum armonios în ansamblul istoric al apariţiei sale. Fenomenul american e un simplism de civilizaţie mecanică. Cultura singură umanizează pe om; şi spiritul European, în cea mai nobilă strădanie a lui, a năzuit la umanizarea omului, la preponderenţa sufletului asupra materiei. Civilizaţia dezrădăcinată din straturile sufleteşti ale culturii dezumanizează şi materializează fiinţa omenească. Excesul tehnicii americane a abrutizat-o şi a făcut din om un sălbatic şi un monstru, precum pe o scară mai primitivă l-au fabricat Sovietele. Am putea spune că, după cum omul european e modelat de cultură, omul american şi cel sovietic e fabricat de civilizaţia materialistă. Roboţii mecanici, alcătuiţi din piese metalice în care nimeni nu poate turna un suflet, nu sunt numai o glumeaţă fantazie industrială, ci un simbol sinistru al barbarului produs de maşină. Nu e deci de mirare că, din Apusul american şi din Răsăritul asiatic, nimeni nu mai înţelege spiritul şi idealurile Europei. Războiul ce se duce împotriva ei e războiul civilizaţiei materiale împotriva culturii spirituale.

Nu ştiu ce profet ar putea bănui aspectul pe care îl va avea mâine, după sfârşitul pustiirii, viaţa europeană. Arma aeriană însă, care din nenorocire va rămâne arma viitorului, va impune acestei vieţi modificări însemnate. Dacă cele mai crunt lovite de bombardamente sunt marile aglomerări orăşeneşti, e posibilă o dispersare în întindere a oraşelor, pentru a le feri să fie ţinte în plin ale atacurilor de sus. O imaginaţie aprinsă de groază ar putea născoci o arhitectură şi o urbanistică nouă, care să clădească oraşe subpământene – ceea ce ar însemna o întoarcere în stil mare la bordeiul primitiv. Oricum, însă, experienţa pe care o face lumea europeană, părăsind aglomeraţiile citadine şi refugiindu-se la ţară, ne dă, poate, o indicaţie mai sigură asupra aspectului vieţii de mâine. Dispersarea pare mai naturală decât îngroparea în pământ. Din acest fenomen ar putea câştiga enorm de mult viaţa rurală. Satul a ajuns în momentul de faţă la o preţuire pe care n-a avut-o niciodată în istorie. E încă primitiv şi incomod pentru orăşeanul obişnuit cu confort, apă curgătoare, calorifer şi lumină electrică. Dar acestea sunt lucruri care nu mai constituie secrete pentru tehnica inginerească. Pământul larg oferă spaţii variate pentru aşezările industriale izolate unele de altele. Agricultura poate exercita o atracţie binecuvântată pentru cei obişnuiţi azi cu viaţa citadină. Distanţele nu vor mai exista mulţumită rapidităţii mijloacelor de comunicaţie, ce se vor intensifica după război. Mutând confortul modern la ţară, viaţa rurală ar căpăta un aspect civilizat şi ţara întreagă ar deveni un oraş în împrăştiere. S-ar putea spune că aceasta ar însemna moartea satului. Poate da şi poate nu. Civilizarea satului nu înseamnează neapărat moartea, ci *transformarea* lui, în sensul *îmbunătăţirii*. Binefacerile tehnicii şi ştiinţei vor aduce un plus de vitalitate în popor. Afară de aceasta, satul are un spirit puternic şi natura posedă puteri de transformare chiar asupra celor ce vin cu intenţii de a domina. Refugiul la ţară e refugiul în sânul naturii, care regenerează şi armonizează compoziţia psihologică a omului. Din orăşeanul abstractizat şi unilateralizat ea face un om concret şi deplin. Întreaga viaţă a poporului ar deveni astfel o fuziune intimă între *cultură* şi *civilizaţie*, lucruri care chiar în Europa începuseră să înfăţişeze caractere contrastante. *Orăşenizarea satului* şi *ruralizarea oraşului* ar duce pe nesimţite la dispariţia distanţelor sociale, din care se nasc azi gravele conflicte în sânul aceleiaşi naţiuni.

De altfel, decongestionarea oraşelor e în Germania un principiu de politică naţional-socialistă, afirmat încă înainte de izbucnirea războiului. Motivele erau de ordin social şi biologic. Războiul aerian, cu groaznica lui calamitate năpustită asupra oraşelor, va avea ca urmare intensificarea acestui proces de aerisire a sufocantei vieţi citadine şi de însănătoşire a rasei. Omul cu nervii zdruncinaţi de infernul luptei îşi va găsi calmul mai degrabă în pacea naturii decât în vacarmul oraşului.

În România, care se frământă mai solidară ca oricând cu suferinţa şi aspiraţiile Europei, trecerea aceasta, forţată de prevederea viitoarelor nenorociri, ar putea fi înlesnită mult de stadiul de dezvoltare în care ne găsim. Oraşul românesc, poate cu excepţia capitalei, nu e simţitor diferenţiat de satul românesc nici în ce priveşte confortul, nici în ce priveşte mentalitatea. Târgoveţii noştri sunt în majoritate întâia sau a doua generaţie de ţărani. Reîntoarcerea în natură, ca lucrători industriali, ca meseriaşi, ca negustori, ca mici fermieri, ar fi un proces de uşoară readaptare, o reînviere a fondului lor rural ancestral. Mai cu seamă în ţara noastră, unde satele nu cunosc decât foarte puţin din binefacerile civilizaţiei, această operă condusă sistematic de împrăştiere a esenţiei oraşului ar constitui o adevărată înflorire a vieţii rurale, un salt considerabil din starea de primitivism, în care zac încă regiuni întinse. Dacă tendinţa dominantă a vieţii româneşti era absorbirea satului de către oraş, problemele ce se vor pune după acest război al marilor ruine ne vor sili să promovăm, dimpotrivă, absorbirea oraşului de către sat, nu în sensul unor noi aglomerări, ci în sensul unei chibzuite împrăştieri a civilizaţiei pe toată faţa pământului românesc.

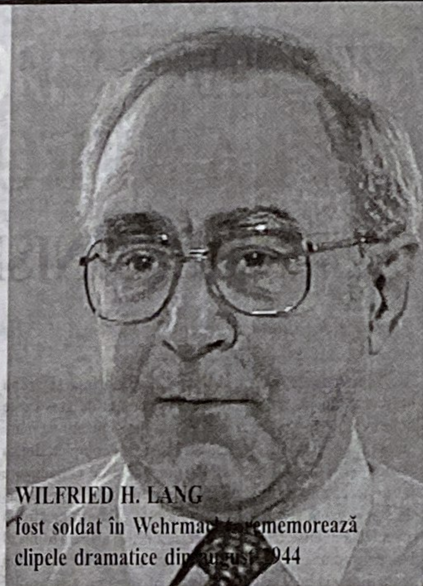
Tradiţiile de cultură, ce stau la temelia fiecărui popor european, şi intimitatea cu natura şi cu duhul pământului ar feri omul de primejdia pe care o reprezintă o tehnică dezvoltată unilateral. Diformând pe om şi anexându-l maşinii, această tehnică a atins în războiul actual o culme a rătăcirii şi a nonsensului: civilizaţia a creat oraşele, civilizaţia nimiceşte oraşele de pe faţa pământului. Dacă Europa ar ajunge în viitor să fabrice monştri de tip american, atunci misiunea ei se va fi terminat. Geniul ei e geniul plinătăţii şi al armoniei. Numai din adâncul ei de experienţă şi zestre multimilenară mai poate răsări omul desăvârşit, care să fie model popoarelor pământului. Suferinţa apocaliptică, pe care o îndură din toate părţile, o va duce poate mai curând decât am crede la conştiinţa profundei sale diferenţieri faţă de celelalte continente, care îi vor nimicirea, şi la o dinamică unitară a misiunii pe care o are de îndeplinit în lume. Căci nenorocirea ce bântuie omenirea contemporană, nenorocire pe care numai spiritul european o poate lecui, e civilizaţia fără cultură sau tehnica fără suflet.

Valentin DAN

TÂRZIU DE LUME

E frig în miezul lumii. Se pun pe foc păduri.
Popoare verzi de frunze cad înspre judecată.
Şi cerul n-o să ştie, şi carnea n-o să poată
Să spulbere cenuşa tăcerii de pe guri.
Fluturi imenşi de spaimă ţişnesc din beregată
Cînd sîngele nu-i crede nici unei tăieturi.
Nu-i foame pentru-aceste alb cuminecături
Pe care morţii veşnici le-au răsădit în piatră.
N-a mai scîncit păcatul. Deci de prisos e cina.
Fecioara dimineţii va lăcrima pe-ascuns.
Avem de-adus ca jertfă doar lemnul nepătruns,
Piroanele nedrepte, necheltuită vina
Şi oameni reci prin care a îndrăznit lumina.
E frig în miezul nopţii. Şi luna nu-i de-ajuns.

"INSURECȚIA" DE LA 23 AUGUST
VĂZUTĂ PRIN OCHII UNUI SOLDAT GERMAN

WILFRIED H. LANG
fost soldat în Wehrmacht, rememorează clipele dramatice din august 1944

Wilfried H. Lang a fost pus într-o situație deosebită în noaptea de 23/24 august 1944, din cauza schimbării raporturilor între armata română și cea germană. Cu ultimele trupe ale *Reich*-ului, Wilfried Lang a părăsit țara în care s-a născut, încercând să-și găsească refugiu în aceea a părinților săi. Altfel, ar fi riscat să pățească la fel ca tatăl său, ajungând în prizonieratul sovietic. Dar nu a uitat niciodată că s-a născut în România. Că nu a uitat, însă, nici clipele dramatice din 23/24 august 1944 o demonstrează faptul că e autorul filmului documentar "Un Stalingrad pe Dunăre", care prezintă înfrângerea armatelor germane între Dunăre și Munții Carpați, la sfârșitul lui august 1944. Filmul, difuzat de mai multe posturi de televiziune, a fost primit excelent în Germania și conține mărturiile a zeci de veterani ai luptelor purtate atunci.

Tot Wilfried H. Lang a organizat, pe 30 martie 1995, în fosta capitală a Cavalerilor Teutoni, Bad Mergentheim, un simpozion cu tema "23 August", la care au participat numeroși invitați, printre care și Regele Mihai. "La 23 august, soldatul german a perceput răsturnările din România ca pe o trădare. Discuțiile au arătat că Regele Mihai nu a avut nici o vină directă. Regele a vrut să-și facă datoria, încercând să salveze poporul român, dar, în același timp, a trebuit să ia măsuri ca trupele germane să nu poată lupta în continuare contra românilor și, desigur, acesta a fost un motiv pentru care comandanții germani de atunci au fost foarte nemulțumiți. O dovadă că percepția germană s-a modificat este și faptul că nici unul dintre veteranii care au participat la simpozion nu i-au făcut Regelui vreun reproș fățiș, deși unii dintre ei, după 23 august, au făcut până la 10 ani de prizonierat în condiții atroce, la ruși...", ne-a povestit Wilfried H. Lang.

D-l Lang ne-a pus la dispoziție un fragment din memoriile sale, referitor 23 august 1944. Este posibil ca datele prezentate să stârnească orgoliile unor istorici sau să îi mire pe unii cititori. Considerăm însă că publicarea mărturiei unui soldat german, ce a trăit cu toată ființa dramatismul acelor zile, nu poate fi decât o utilă restituire a memoriei, după atâția ani în care manualele de istorie comuniste ne-au îndoctrinat cu "glorioasa insurecție" sau cu "marea revoluție de eliberare antifascistă și anti-imperialistă". Este, în același timp, și o lecție pentru nostalgicii comunismului, care suspină încă după parăzile, agapele tovărășești și zilele libere de 23 și 24 august, uitând că, fără democrație (care presupune și libertatea cuvântului), în locul acestor file de istorie trăită pe viu, astăzi ar fi citit, probabil, o ediție specială a ziarului *Scânteia*.

(Florian BICHIR)

O confuzie generală

"După proclamația Regelui Mihai I din seara zilei de 23 august 1944, prima reacție a fost de nedumerire și confuzie generală de ambele părți, germană și română. După bombardarea unor obiective centrale din București de către o escadrilă de avioane Junkers JU-87, confuzia s-a amplificat și mai mult, astfel că declarația de război a României către Germania nu a fost, într-o primă fază, însoțită și de ordine de execuție amănunțite pentru trupele române, astfel că nimeni nu știa ce trebuia făcut. (...)

Ar fi de menționat că, pe-atunci, Divizia a 5-a Antiaeriană a Wehrmacht-ului care apăra spațiul aerian al României – de fapt o divizie specială, lărgită, aflată sub comanda generalului Kuderna – cuprindea aproximativ 228 de guri de foc, cu calibre între 88 și 128 mm, ultimele fiind acele tunuri uriașe, pe afet de cale ferată, care trăgeau ghidate prin radar, devenind în ultimele două luni spaima «Fortărețelor Zburătoare» ale U. S. Air Force. Acestor guri de foc li se adăugau 16 baterii de 88 mm românești, deci încă 64 de tunuri, care luptau alături de nemți. Subzistența și aprovizionarea bateriilor românești cu muniție era asigurată tot de bateriile germane. (...)

Membrii misiunii militare germane în România, care cuprindea atât statul major al Diviziei a 5-a Antiaeriană, cât și Statul Major al Comandamentului de Sud al armatei germane, cu generalii Hansen și Gerstenberg, au fost luați prizoneri, respectiv s-au predat fără luptă trupelor române. Echipajele bateriilor de antiaeriană germane din perimetrul Ploiești, rămase astfel fără comandanții lor de divizie, au luat legătura prin radio cu Marele Stat Major din Germania, de unde nu primeau însă decât ordinul stereotip: «Rezistați până la ultima picătură de sânge!». Cum asemenea tâmpenii deveniseră arhicunoscute încă din timpul retragerii de pe teritoriul sovietic, comandanții bateriilor de pe Valea Teleajenului s-au hotărât să se concentreze în apropierea localității Scăieni, unde se afla o cazemată de comandament din beton armat, subterană, și un depozit de muniție cuprinzător. (...)

Echipajul bateriei românești, care se afla în imediata apropiere, a primit ordin, pe data de 25 august, să se retragă spre comuna Scăieni. Pe 26 august, ofițerul de legătură român, locotenentul major Petrescu, a venit la noi și ne-a sfătuit să ne retragem, pentru că ei aveau ordinul să ne atace a doua zi. De fapt, artileriștii români nu aveau de gând să lupte împotriva noastră din două motive bine definite: pe de-o parte fuseseră frați de arme, luptând cot la cot cu noi până mai alaltăieri, iar pe de altă parte cunoșteau puterea noastră de foc, și nu erau atât de nebuni încât să încerce o misiune sinucigașă.

Pentru a respecta totuși ordinele primite de la șefii lor ignoranți din București, s-a convenit un atac formal, la care să se tragă cu tunurile în aer, respectiv pe teren viran. Astfel că «atacul» din zorii zilei a durat aproximativ 10 minute și s-a soldat cu o gleznă scrântită a unui ostaș român, care călcase într-o groapă de pe câmp. (...)

A doua zi însă, deci pe 28 august, a sosit la fața locului Regimentul 32 Infanterie Butuleasa. Locotenentul-major Petrescu ne-a prevenit și ne-a implorat să plecăm, fiindcă infanteria urma să ne atace a doua zi. Noi, la rândul nostru, am rugat partea română să nu ne atace, deoarece, neavând armament de infanterie, ar fi trebuit să ripostăm cu tunurile de 88 mm.

În zorii zilei de 29 august, infanteria română a atacat totuși. Am fost nevoiți să ne apărăm cu tunurile noastre. Rezultatul a fost un dezastru pentru infanteriștii români. După ce s-au repliat trupele române, am fost atacați cu aruncătoare de 88 mm, astfel că, la rândul nostru, am fost decimați. În seara aceleiași zile, târziu, ne-am retras apoi în direcția Lipănești, unde am intrat într-o ambuscadă care ne-a fost pregătită acolo. Datorită unei companii de ucraineni din armata lui Vlasov, care luptau de partea noastră cu o dârzenie nemaipomenită, am reușit să spargem cordonul de încercuire românesc, trecând mai departe spre Vălenii de Munte, Cheia și apoi Brașov". (...)

Primind promisiunea că vor rămâne în prizionierat românesc, mulți soldați germani s-au predat necondiționat forțelor armate românești. Această promisiune nu s-a împlinit însă și aproape toți au pierit mai târziu în lagărele și gulagurile sovietice. După război, nu am mai auzit despre nici unul dintre cei care se predaseră în ziua de 30 august 1944 la Brașov. Un grup de oameni, printre care mă aflam și eu, am continuat drumul spre Ghimbav, unde speram să mai întâlnim aviația germană de vânătoare. Aceștia însă se retrăseseră cu două zile înainte, nestingheriți de nimeni. Grupul nostru, format din doar 18 oameni, s-a retras apoi până pe malul drept al Mureșului, unde am fost întâmpinați de honvezii maghiari". (...)

Între realitate și propagandă

"În privința acelui atac aerian neputincios a unei escadrile de avioane de luptă «Stuka», din ziua de 24 August 1944, trebuie spus clar că Teatrul Național a fost lovit din greșeală în locul Palatului Telefoanelor, deoarece piloții germani, de fapt vânători de tancuri în câmp deschis, nu erau obișnuiți să lupte în mijlocul unor clădiri înalte din oraș. Pagubele enumerate după aceea de partea română, fuseseră provocate în cea mai mare parte de aviația americană cu câteva zile în urmă, iar acel «măcel îngrozitor» a fost o pură invenție a propagandei regale. Regele era furios că i se distrusese locuința, așa-zisa «casă nouă» din spatele aripei drepte a Palatului Regal. Acele 4 avioane, care au efectuat doar 4 raiduri, au aruncat în total 40 de bombe ușoare, de 50 kg, și 20 bombe de 250 kg, care nu și-au nimerit țintele nici pe jumătate. Ceea ce i-a înspăimântat pe oameni a fost zgomotul asurzitor și demoralizant pe care îl făceau aceste avioane în picaj. Față de miile de bombe grele aruncate doar cu câteva zile înainte de americani și englezi, acest atac a fost mai mult simbolic, iar din punct de vedere militar – absolut inutil. (...)

În studiul d-lor dr. Alecsandru Duțu și Petre Otu despre evenimentele de la 23 august sunt unele cifre eronate:

1) Armata germană a pierdut pe teritoriul României Mari, în special în urma schimbărilor de la 23 august 1944, un efectiv între 400.000-700.000 de ostași. Să luăm ca cifră medie **500.000 de militari**. De o evaluare a pierderilor la *61.500 de soldați* nici nu poate fi vorba, sau eventual doar în zona Ploiești-București-Dunăre. În filmul documentar realizat de mine în anul 1995, intitulat «Un Stalingrad pe Dunăre», am arătat că în urma lui 23 august 1944 au pierit de două ori mai mulți ostași germani decât la adevăratul Stalingrad, în 1942.

2) Luftwaffe (aviația germană) a pierdut pe teritoriul României, în tot timpul războiului, **128 de avioane de vânătoare**, majoritatea la apărarea împotriva «Fortărețelor Zburătoare» ale Aliaților, incluzând și acele avioane germane Messerschmitt ME 109, pilotate de aviatori români. În urma luptelor de la Băneasa s-au pierdut 8 avioane: 4 de transport, care urmau să scoată telefonistele germane și restul personalului feminin din zona de luptă, 2 avioane de vânătoare și 2 avioane defecte din hangar. Cifra de *222 de avioane* este absolut eronată.

3) După 23 august 1944, nemții au pierdut în total **48 de nave** fluviale și nici o singură navă maritimă. Este inexplicabil cum s-a ajuns la cifra de *348 de nave*! Poate s-au numărat și pontoanele de pe Nistru, distruse în timpul luptelor pentru apărarea Basarabiei..."

23 august 1944: bolșevicii au venit, americanii nu vor mai veni...

TEODOR M. POPESCU

DE LA NERO LA STALIN.

ANTICREŞTINISMUL COMUNIST

(urmare din numărul trecut)

Într-adevăr, pe cît de mare este dorinţa şi graba bolşevismului de a comuniza lumea, pe atît de gravă este hotărîrea lui de a termina întîi cu religia, şi pe atît de mare silinţa lui de a o face cît mai curînd şi mai complet: dintru început şi radical. Programul şi metodele de comunizare fac de aceea din religie o preocupare primordială, o problemă de stat urgentă şi capitală. Religia este primul obiectiv al atacului comunist. Distrugerea ei, se zice, va asigura triumful bolşevismului. Acesta este crezul lui, în aceasta constă mai toată filosofia lui. De la Karl Marx a aflat-o Lenin, apostolul şi idolul comunismului, iar după el o repetă întruna, ca pe un cuvînt de ordine, toţi conducătorii şi purtătorii de cuvînt şi de sabie ai comunismului, dimpreună cu toţi ucenicii lor, declamînd-o continuu, ca pe o lecţie bine învăţată, şi agitînd-o cu orgoliu ostentativ, ca pe cea mai mare şi mai salutară descoperire, ca pe suprema lozincă a geniului omenesc: Religia este o minciună, religia este un pericol, deci în lături cu religia! "Lichidarea religiei" este de aceea cel mai important punct în programul comunismului, este marea lui ambiţie şi onoare. Religia este o oroare şi o ruşine, ea trebuie deci grabnic scoasă din mintea oricui.

În acest spirit, Lenin îi scria lui Maxim Gorki: "Orice idee de Dumnezeu, simplul fapt de a-ţi pierde vremea cu o astfel de idee, constituie o incalificabilă infamie, infecţia cea mai periculoasă şi mai înjositoare" (1). Şi pentru că ateismul comunist nu se poate exprima decît vulgar, iată încă ce este religia pentru Lenin: "Religia este un fel de rachiu (2) spiritual, în care sclavii capitalului îşi îneacă înfăţişarea de oameni şi revendicările privind o existenţă omenească suportabilă şi demnă". Mai rău decît opium, cum credea Karl Marx: o băutură alcoolică ameţitoare şi abrutizantă, care ia minţile omului şi în care "sclavii capitalului" îşi îneacă şi nefericirea, şi înfăţişarea lor de oameni!

Socotită produs al ignoranţei, instrument al exploatării capitaliste, piedică în reorganizarea şi progresul societăţii, înjosire pentru "demnitatea cetăţeanului sovietic" (3), religia trebuie urmărită şi distrusă pînă la cea din urmă idee, amintire sau imagine sfîntă. Ea este retrogradă, degradantă, reacţionară, contrarevoluţionară, ea stinghereşte revoluţia bolşevică universală. Ideologia ei este absolut contrarie marxismului. Religie şi contrarevoluţie sînt în mod firesc sinonime (4), de aceea în religie se combate cea mai puternică opoziţie la revoluţia comunistă, de unde "războiul împotriva tuturor tradiţiilor care menţin poporul într-o atmosferă nerevoluţionară" (5), război adică religiei în primul rînd. Aceasta este tocmai motivaţia pe care o invocă evreul Iaroslavski (Gubelman), mare pontif al ateismului militant din Uniunea Sovietică, atunci cînd zice: "Comunismul şi religia sînt ostile unul alteia şi nu pot sta la un loc. Acolo unde religia e victorioasă, comunismul e slab. Regimul comunist nu va fi realizat decît într-o societate liberată de religie" (6).

Dictatura proletară nu poate tolera alături de ea o Biserică, o forţă organizată, proptită cu tradiţii seculare, supusă unui centru, trăgîndu-şi autoritatea dintr-un izvor care nu ţine seamă de directivele ce conduc statul bolşevic (7). Rusia trebuie să fie pur marxistă în viaţa economică şi civilă, şi pur atee în cultura sa: de aceea trebuie industrializată cît mai curînd ţara, comunizate satele, lichidat analfabetismul (bolşevismul are închipuirea că este cultural!) şi mai ales abolită religia. Va rezulta un stat pur comunist, duşman al lui Dumnezeu, bogat şi puternic, capabil să cucerească şi să comunizeze lumea întreagă: iată ce declară că urmăreşte bolşevismul (8). Triumful ateismului ar fi urmat de o societate fără clase (9), care reprezintă stadiul evoluat al societăţii şi în care religia este inutilă (10) şi periculoasă, pentru că – se zice – religia "ucide cele mai bune calităţi ale omului, care sînt activitatea, iniţiativa, energia creatoare, îndrăzneala, iubirea de patrie şi ura faţă de duşmani"; ideologia ei este absolut contrarie marxismului (11).

De aceea, declara Lenin, "propaganda noastră implică în chip necesar propaganda ateismului" (12); de aceea, declara Iagoda, şeful poliţiei secrete (G. P. U.), "războiul împotriva religiei trebuie continuat pînă la victoria revoluţiei mondiale" (13); de aceea, declara Molotov, mişcarea atee este o problemă de stat, nu una particulară (14); de aceea toţi cetăţenii Uniunii Republicilor sovietice trebuie să fie atei, atei militanţi (15); de aceea antireligia este obligatorie pentru un communist (16); de aceea "religioşii" sînt declaraţi duşmani ai poporului sovietic (17) şi ai puterii sovietice (18), trebuind urmăriţi ca atare; de aceea religia trebuie combătută de toţi comuniştii, prin toate mijloacele, în toate ţările, în toate locurile, la bărbaţi şi femei, la bătrîni, tineri şi copii, în familie, în şcoală, în uzină, în armată, pretutindeni, pînă la totala nimicire a oricărei idei şi tradiţii religioase, a oricărui cult şi semn religios, fără nici o consideraţie pentru nimic, fără nici o rezervă, brutal şi cinic: religia sub toate formele ei, în toţi agenţii ei.

Este caracteristică pentru mentalitatea antireligioasă a comunismului şi pentru sentimentele lui faţă de "religioşi" declaraţia unui procuror bolşevic la procesul făcut în anul 1923 unui arhiepiscop şi unui episcop romano-catolici: "Noi respingem deopotrivă toate Bisericile. Noi le contestăm tuturor dreptul în stat... Religia voastră? Scuip pe ea, cum scuip pe toate religiile: ortodoxă, iudaică, musulmană şi celelalte" (19). Bolşevismul nu se mulţumeşte să dispreţuiască astfel, scuipînd ce este mai sfînt; el batjocoreşte, calcă în picioare, sugrumă, distruge. Şi nu este vorba numai de credinţa în Dumnezeu, de religie, ci de tot ce gîndeşte, simte şi face omul ca făptură înzestrată cu suflet, cu necesităţi şi aspiraţii sufleteşti.

Monumentul ridicat la Varşovia, în1996, în memoria polonezilor (catolici şi evrei) deportaţi şi decimaţi de bolşevici în Siberia (1939-1945)

Ateul bolşevic este şi se vrea nu om, ci bestie. Pentru el nu există şi nu înseamnă nimic legăturile sfinte şi sentimentele umane; el a pierdut sensibilitatea şi afinităţile cu omul normal. Familie, părinţi, copii, prieteni, iubire, milă, blîndeţe, compătimire, bunătate, dreptate – toate acestea nu preţuiesc nimic în registrul valorilor comuniste. În schimb, ura, cruzimea şi teroarea sînt ridicate la rangul de dogme comuniste, de legi şi metode ale statului proletar. "Noi nu avem nimic comun cu dreptatea, nici chiar cu dreptatea revoluţionară" – declara cinic Dzerzinski, preşedintele faimoasei Ceka; "noi sîntem teroarea; scopul nostru este de a-i teroriza pe duşmanii Sovietelor" (20). Şi se ştie azi prea bine ce înseamnă duşmani ai Sovietelor şi teroare bolşevică. Ura este singurul sentiment comunist: ura feroce, nu doar ca resentiment, ca ură contra ură, ci ca scop în sine, *ură pentru ură*. Sărbătoarea iubirii şi a înfrăţirii creştine, care este Învierea Mîntuitorului, sărbătoarea sărutului pascal, a iertării şi a păcii creştine, provoacă furia bolşevică într-un chip care înspăimîntă, şi aceasta pentru că este sărbătoare a iubirii. *Krasnaia Gazeta* scria în anul maximei terori sovietice anti-creştine (1929), cu prilejul Paştilor: "Din punctul de vedere al proletarului conştient, ce apără interesele clasei sale, fiecare sărut pascal este o lovitură de trădător în spatele revoluţiei. Într-adevăr, Paştile creştine sînt o manevră contrarevoluţionară, cu ajutorul căreia burghezia mondială caută să facă să dea greş ura muncitorilor, care ar fi gata s-o zdrobească în avalanşa revoluţionară" (21).

Iată cu ce se poate ferici în adevăr omenirea, în numele lui Antihrist: cu ură şi cu teroarea opuse iubirii şi bunătăţii creştine. De altfel, nu numai virtuţile şi roadele Evangheliei trebuie să dispară din lume, în faţa ofensivei comuniste, ci toate bunurile gîndite şi realizate de omenire pînă acum. Nu se poate admite decît ştiinţă, filosofie, literatură, artă comunistă: nimic care să nu poarte semnul marxismului şi ateismului. Se aruncă tot şi se şterge din vocabularul omenirii, o dată cu numele lui Dumnezeu, tot ce nu contribuie la organizarea lumii pe noile baze ale revoluţiei proletare atee.

Comunismul vrea nu o reformă parţială şi provizorie; el vrea să transforme pe om cu totul, să-i schimbe mentalitatea, firea, năzuinţele, să facă un "om nou", să creeze altă societate, o lume fără clase, altă rasă, altă eră, a omului comunist, un "erou", care n-ar mai fi sclavul lui Dumnezeu şi al capitalismului, ci "creatorul lumii noi": aşa îl proclamă E. Iaroslavski şi A. Lunacearski, doctrinari de frunte ai ateo-bolşevismului (22). "Acest om este eliberat prin ştiinţă de orice mister, pe deplin încrezător în puterile sale şi în ale partidului"; el nu are decît dispreţ şi batjocură pentru "poveştile religioase" (23). ***(va urma)***

---

4. Citat după ziarul *Curentul*, art. "Sfîntul Maisky iudeul şi «ţuica spirituală»" (an XIV, nr. 4932, 7 noiembrie 1941, p. 4., col. 2-3).
5. *Ibidem*, col. 2 (ziarul zice "ţuică").
6. După L. M., "Chronique religieuse", în *Irénikon*, XVI, 5 (septembrie-octombrie 1939), p. 457, citat din *Pravda* ("... les survivances religieuses humilient la dignité de l'homme soviétique").
6. D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe", în *Irénikon*, VII, 3 (mai-iunie 1930), p. 325.
7. *Idem*, în rev. cit., VI, 3 (iunie-august 1929), p. 411.
8. Cit. de S. Broussaleux, "La persécution de l'idée religieuse en U.R.S.S.", în *Irénikon*, XI, 5 (septembrie-octombrie 1934), pp. 429-430, după rev. *Documentation catolique* (Paris), 19.4.1930, p. 1010.
9. *Cf.* D. C. L., rev. cit., VII, 3 (mai-iunie 1930), p. 325.
9. Hiéromoine David, "Chronique de l'Orthodoxie russe", în *Irénikon*, VII, 5 (septembrie-octombrie 1930), p. 591.
10. *Cf.* D. C. L., rev. cit., VI, 4 (septembrie-octombrie 1929), p. 591.
11. "Chronique religieuse", în *Irénikon*, XVI, 2 (martie-aprilie 1939), p. 149.
12. D. C. L., "Chronique religieuse", în *Irénikon*, XV, 1 (ianuarie-februarie 1938), p. 53. *Cf.* şi *Curentul*, art. şi nr. cit., col. 2: după Lenin, faptul de a aparţine unei religii este incompatibil cu marxismul.
13. Cf. *Curentul*, loc cit.
14. "Actualités religieuses", în *Irénikon*, XIII, 5 (septembrie-octombrie 1936), p. 583.
15. "Chronique religieuse", în *Irénikon*, XVI, 3-4 (mai-august 1939), p. 251.
16. D. C. Lialine, "Chronique religieuse. L'antireligion en U.R.S.S.", în *Irénikon*, XIII, 3 (mai-iunie 1936), p. 323.
17. "Chronique religieuse. Actualités", în *Irénikon*, XV, 1 (ianuarie-februarie 1938), p. 57.
18. "Chronique religieuse", în *Irénikon*, XV, 3 (mai-iunie 1938), p. 256.
19. *Ibidem*, p. 258.
20. Citat, după *Documentation catholique* (17.4.1926), de S. Broussaleux, "La persécution de l'idée religieuse en U. R. S. S.", în *Irénikon*, XI, 6 (noiembrie-decembrie 1934), p. 581.
21. Citat după D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe", în *Irénikon*, VI, 3 (iunie-august 1929), pp. 417-418.
22. *Ibidem*.
23. D. C. L., "Chronique religieuse. L'antireligion en U. R. S. S.", în *Irénikon*, XIII, 3 (mai-iunie 1936), p. 317.

GULAGUL ISTORIEI CREȘTINE

Întreaga istorie a umanității este un lung și tenebros șir de suferințe. Durerea apare ca o constantă pe drumul sinuos al istoriei. La Judecata de Apoi se ajunge cu "lacrimi, sudoare și sânge". Cei care cred că stăpânesc lumea, bâjbâie de fapt pe la porțile iadului. Parafrazând cântecul ortodox de înmormântare, se poate spune că istoria se mulează pe versurile "când lumea o dobândim, atunci în groapă ne sălășluim". Cei care cred că pot fi fericiți în istorie se înșeală amarnic. Râsetul lor este în fapt rânjetul Satanei, al morții. Nu există fericire în "intervalul" acestei lumi, ci numai o tragică și tulbure existență, o sete nebună a lui *a fi* după plinătatea *Ființei*. *A fi* devine parte a *Ființei* numai prin moarte și Înviere. Altfel spus, *a fi*, pentru *a fi în Ființă*, trebuie să iasă din starea de *a fi*, trecând prin vama lui *a nu mai fi*. Prin moarte vom Învia în Ființă. Atunci suntem co-participanți la Ființă, în pacea Mântuirii. Astfel, istoria reprezintă tensiunea dintre *a fi* și *a nu fi* de dinaintea comuniunii cu Ființa prin moarte și Înviere. Această cântare însetată a Ființei este istoria umanității. Ea nu poate fi una împlinită, ci perpetuu neîmplinită, deoarece numai tânjește după Ființă, fără să facă încă parte deplină din ea. Aici este tot tragismul istoriei, care nu se rezolvă decât *dincolo de istorie*.

Ca oameni, de multe ori suntem debusolați de tragediile istoriei. Lumea pare o vale a suferințelor. Mersul istoriei e ca o corabie naufragiată pe o mare de lacrimi. Numai izvorul credinței ne mai stinge în suflete durerile crunte ale istoriei reale. Nimicnicia noastră în istoria profană, în imanent, este salvată numai de credință, de tânjirea spre eschaton, de transcendența Zilei a Opta.

Un teolog rus de la începutul secolului XX, Pavel Florenski, a surprins poate ca nimeni altul, prin opera, dar și prin destinul său tragic, nimicnicia omului în fața istoriei și a naturii. Tot ceea ce vrem să înfăptuim noi, oamenii cu bune intenții și nobile speranțe, este anulat parcă de un destin implacabil.

În anii '30, Pavel Florenski era închis într-unul dintre lagărele Gulagului sovietic, când ajunge la următoarea înțelepciune: "Lumea este astfel alcătuită încât nu poți oferi nimic omenirii altfel decât plătind pentru asta cu suferințe și prigoană. Cu cât este darul mai dezinteresat, cu atât este mai aspră prigoana, cu atât sunt mai grele suferințele. Aceasta este legea vieții, axioma ei principală. În sufletul tău îi recunoști caracterul imuabil și universalitatea, dar la impactul cu concretul te cutremuri ca de ceva nou și neașteptat".

Avea dreptate Florenski. La câțiva ani de la această însemnare, avea să fie împușcat ca un câine de către cekiști pe dealul de la marginea lagărului Solovski. După o viață exemplară de reputat teolog și savant, de profesor strălucit și de scriitor harismatic, de cap de familie responsabil și de cavaler al dreptății, Florenski era brutal izgonit din istorie, ca o aspră răsplată a bunătății lui de obârșie hristică. Cu câteva zile înainte de a fi împușcat, scrie familiei o scrisoare testamentară, care confirmă presimțirea morții și specificul tragic al istoriei: "În zilele din urmă am fost pus să păzesc pe timpul nopții producția realizată de noi la fabrica de iod. Aș putea lucra în acest timp (acum, de exemplu, scriu scrisori), însă frigul crâncen din combinatul mort, pereții pustii și vântul care vuiește prin geamurile sparte nu te pot predispune la lucru, și poți vedea, după scris, că nici nu reușesc să scriu scrisoarea cu mâinile înghețate bocnă. E deja ora 6 dimineața. Ninge peste râu și vântul sălbatic răsucește vârtejuri de zăpadă. Ajung până la mine țipetele neliniștitoare ale pescărușilor. Și simt, cu toată ființa mea, nimicnicia omului, a faptelor și a strădaniilor lui". În acest context, moartea lui Florenski prin împușcare poate fi considerată o izbăvire. Ieșirea din istorie, asemeni Patimilor lui Iisus, este calea spre Mântuire. Chemarea istoriei e un țipăt al imanentului. Ieșirea din cruzimea istoriei e tăcerea Cuvântului întru Înviere.

Invocarea lui Dumnezeu este dreptatea istoriei. Umilința istoriei reprezintă răzbunarea păcatului. Numai credința în iminența eschatonului ne va izbăvi. Câtă dreptate avea Anselm să spună: "O, mizeră soartă a omului...! O, dură și crudă cădere! Vai! Ce s-a pierdut și ce s-a aflat? Ce a dispărut și ce a rămas? A pierdut fericirea pentru care a fost creat și a găsit mizeria pentru care n-a fost făcut. Și s-a depărtat de el acel ceva fără de care nefericit este și i-a rămas ceea ce prin sine nu este decât mizer. Omul mânca altădată pâinea îngerilor de care îi este mereu foame, acum mâncând pâinea durerii, de care pe atunci nu avea știință. Vai, doliu al tuturor oamenilor, geamăt universal al fiilor lui Adam!".

Imagine din filmul *Patimile lui Iisus* de Mel Gibson

Cercetând istoria, o vedem, de multe ori, ca o suită de crime și trădări, de teribile și tragice întâmplări. Suferința atroce a lui Iisus este paradigma crucificată a istoriei noastre. Intrând în catacombe, vom aprecia mai bine lumina la vremea eliberării. Suntem ca Iisus în abisurile iadului, înainte de a învia "a treia zi, după Scripturi".

Un terorist dement, implicat în atentatele de la 11 martie 2004 din Spania, afirma că noi, creștinii, "iubim viața", iar ei, islamiștii, "iubesc moartea". Pentru teroriști, în acest context, moartea reprezintă o finalitate macabră, desprinsă de Ființă. Iar pentru creștinii pătimitori – o anticameră a Învierii. Scopul vieții creștine este Învierea. La creștini viața transcende moartea prin Înviere. Fără Înviere nu există Mântuire. Cei uciși în trenul tragic al istoriei se vor întâlni în mod sigur cu Iisus, Dumnezeul cel Viu al celor vii, în Paradisul vieții fără de moarte. Cheia creștină a salvării din gulagul istoriei o reprezintă Învierea Domnului, fără de care "zadarnică ar fi credința noastră", după cuvântul Apostolului. Rupți de Înviere, rămânem ca teroriștii înstrăinați de Adevăr, adică simple unelte ale morții în neantul unei istorii devoratoare.

Dar ce vină au avut oamenii aceia, să piară atât de tragic în trenurile morții? Erau oameni nevinovați, sau nu mai vinovați decât toți cei ce facem umbră pământului. De-alungul istoriei, atâția oameni neprihăniți, femei, bătrâni și copii, au murit tragic în războaie, în calamități naturale sau căzuți sub sabia unei legi nedrepte ori a unei măriri deșarte și criminale. La scara vieții lor, acești oameni au trăit tragedii care ne fac pe noi, martorii contemporani sau postumi ai atâtor suferințe, să credem că istoria este nedreaptă până la capăt. Și totuși, la dimensiunile metafizice ale istoriei creștine, moartea lor se integrează tainic în economia mântuirii. Cei ce și-au trăit viața până la adânci bătrânețI nu pot fi siguri de mântuire în aceeași măsură cu cei cei căzuți victime tragediilor cumplite ale istoriei. În fapt, finalitatea existenței nu este viața, ci Învierea, rodul crucii mântuitoare, pârga veacului ce va să vină.

Privită și trăită lumește, istoria este nedreaptă și tragică, dar privită și trăită întru Hristos, ea este pilduitoare și mântuitoare, ca o cruce întinsă peste vremi. Pentru conștiința creștină, suferința perpetuă a istoriei este co-participare a umanității la răstignirea lui Iisus. În afara acestei conștiințe răscumpărătoare, suntem ca iudeii în Israel, care nu au văzut Adevărul întrupat: vrem să fie bine în istorie și Îl biciuim pe Iisus cu păcatele noastre, zi de zi și clipă de clipă, așa cum au făcut evreii pe drumul Calvarului.

Trăim cu toții o permanentă istorie a lui Hristos, într-o ciclică revelație, între Crăciun și Paști, între Naștere și Înviere, pe drumul perfectibil către Judecata de Apoi și Ierusalimul ceresc al Împărăției. Se întâmplă să Îl trădăm adesea pe Iisus, asemeni iudeilor, dar El, în dragostea și mila Sa nesfârșită, ne iartă iarăși și iarăși, oferindu-ne până în ceasul al doisprezecelea șansa Mântuirii. De aceea istoria e un gulag al suferinței până la urmă necesar și străluminat deja de făgăduința celei de a doua veniri a Domnului. Ieșirea din păcatul necredinței ar salva istoria umană, vădind-o ca premisă și anticameră a Raiului. Numai credința în comuniune poate liniști sufletele, pentru a preface istoria noastră în cântare adusă lui Dumnezeu, cu îngerii și cu sfinții.

"Adevăr, adevăr vă spun: Tot cel ce face păcatul, păcatului îi este rob. Iar robul nu rămâne-n casă pe veci; Fiul însă rămâne pe veci. Așadar, dacă Fiul vă va face liberi, cu adevărat liberi veți fi. Știu că sunteți sămânța lui Avram, dar căutați să Mă ucideți, pentru că-ntru voi cuvântul Meu nu-și află loc. Eu grăiesc ce-am văzut la Tatăl Meu, iar voi faceți ce-ați auzit de la tatăl vostru" (*Ioan* 8, 34-38).

Izbăvirea din gulagul istoriei este pentru cei ce cred în Tatăl nostru Care este în ceruri, preamărit cu Fiul și cu Duhul Sfânt. Cei care se închină altui tată nu fac decât să se predea "Prințului acestei lumi", prelungind coșmarul istoriei în "plângerea și în scrâșnirea dinților", adică în eternitatea cea de-a stânga, față de care toată suferința istoriei nu este decât o mușcătură de purice.

Ionuț ȚENE

MĂRTURIE ÎNLĂCRIMATĂ DESPRE MUCENIȚELE TEMNIȚELOR COMUNISTE

... și toate femeile decedate care au suferit persecuții pentru vina de a fi fost mame, soții, fiice ale acelora care au luptat pentru ca Neamul Românesc să câștige Mântuirea în Domnul nostru Iisus Christos. Să ne rugăm pentru ele neîncetat...

Vreau să fac o mărturisire deschisă măcar pentru cei puțini ce m-ar putea crede și m-ar putea înțelege. Vreau să fac o mărturisire pentru a-mi simți sufletul ușurat.

Am plâns mult înainte să pun mâna pe condei, am plâns pentru că nu m-am învățat minte și mai adun mâhnire în fața nedreptății, am plâns pentru că sunt uitate și nesocotite jertfele sfinte, am plâns pentru că blândețea sufletului nu mai are atâta lumină cât să ierte loviturile nedrepte față de obida celor ce au sucombat sub cnutul roșu. Am plâns pentru voi, femei ce v-ați stins în prigoana comunistă fără lacrimi iubitoare și fără prohod, și pe care mi-a fost dat să vă cunosc în anii cumpliți când vi s-a spulberat dreptul la fericire.

Un corifeu al marii nefericiri care ne-a istovit patria printr-o dictatură necruțătoare (ce se face uitată acum) a avut curajul să arunce în obrazul unei țări întregi, lovite de amnezie, că este insultat comunismul și că acesta, dacă n-a reușit să făurească o adevărată "epocă de aur", nici un dezastru nu a fost.

Și era ascultat de un moderator ce se vrea a fi un patriarh al CĂRȚII, cu un zâmbet pe care mă feresc să-l calific.

Chiar nu a fost un dezastru?! Pentru cine nu a fost un dezastru?!

Nu vreau să enumăr toate dezastrele, pe toate palierele, culminând cu groaznicul dezastru spiritual. Vreau doar să ne amintim ce a însemnat "fericirea" iadului măcar noi, cei ce am conștientizat-o pe propria piele.

Să ne imaginăm un ecran imens, pe care să apară concomitent toate ororile comise de această uriașă și până acum neîntrecută barbarie roșie. La vizionarea lor s-ar stinge omenirea, vă asigur: un om, cât de cât om, s-ar stinge de durere și de rușine că niște semeni, care se intitulează cu trufie imbecilă a fi coroana creațiunii, au putut născoci asemenea ticăloșii.

Să ne imaginăm că ar fi posibil să se concentreze într-un singur vaier toate vaietele schingiuiților torturați sistematic și științific. S-ar stârni un vaier prelung cât toată istoria omenirii, aa cărui suflu ar cutremura torțele cerului și ar preface munții în șes. Și dacă s-ar aduna toate osemintele celor sucombați în perioada ce "nu a fost un dezastru", alți munți de oase le-ar lua locul celor spulberați.

Și dacă s-ar aduna tot sângele ce a fost vărsat pentru făurirea celei mai absurde aberații, învolburatele râuri ce ar rezulta ar scoate din burdufurile lor oceanele și le-ar lua locul. Și dacă s-ar aduna toate lacrimile ce au curs, asemenea potopului biblic, nu știu dacă ar reuși să spele fața mânjită a lumii de toate crimele comise. Alte oceane sărate și amare ar scufunda pământuri pustiite.

Imaginați-vă cum ar arăta o carte care s-ar încumeta să consemneze în chip de Hronic, om cu om și ceas cu ceas, incredibilele fapte ale ororii. Cine ar putea întoarce uriașele pagini, ce ochi ar putea citi slovele? Și cum nu ar orbi numărând victimele imposibil de enumerat azi? Cine ar putea cuprinde cu mintea, fără să se scrântească, tabloul complet, incomensurabila dimensiune a durerilor îndurate?

Am găsit în cartea unui frate de suferință o frântură din imaginea unei astfel de cărți.

Vei umbla desculță, zdrențuită,
Vei fi umilită, hulită,
Vei înfrunta ipocrizia,
Lașitatea și reaua credință,
Te vei opri la răspântiile pământului,
La răscrucea marilor orașe,
Vei protesta la picioarele tronurilor,
Vei îngenunchia în fața strălucitoarelor altare,
Vei urla la urechile celor surzi,
Vei ridica fruntea celor timorați,
Vei arunca adevărul în fața
Celor vânduți, corupți sau înșelați,
Tuturor nemernicilor ce au justificat
Genocidul, crimele, dezastrele...

(Dumitru Oniga, "Recomandație")

Mă întorc la voi, dragi surori întru durere și răbdare. Într-un fel vă invidiez că, plecate fiind în eternitate, vă permiteți să nu mai tresăriți dureros sub biciuirile de tot felul, care nu mai contenesc. Vă văd cum ați urcat, una câte una, treptele calvarului, până ce s-a îndurat Domnul să vă ia lângă Sine și să vă păstreze ca trepte de mărturisire pentru scara pe care o construiește mereu, ca să salveze o lume debusolată și lipsită de recunoștință. V-aș închina fiecăreia un gând furat din sublima voastră jertfire, dar mi-e teamă să nu trec cu vederea un nume, un destin. Pe toate împreună vă fericesc pentru că, schingiuite, sfâșiate, răstignite, v-ați așezat ca ispășire pentru un neam oropsit, în nădejdea ÎNVIERII lui. Vă fericesc pentru că v-ați oferit (fie cu voie, fie determinate de împrejurări) ca jertfe de iubire pentru patria mică, România, și pentru patria mare, lumea lui Dumnezeu. Toate le-ați îndurat pentru:

Ca să fii fericită, strălucitoare,
De pe trupul tău să cadă lanțurile robiei,
Numele tău să fie rostit cu evlavie, cu respect
Până la capătul pământului,
Liberă, independentă, reîntregită,
Neasemuit de frumoasă,
Patria mea.

(Dumitru Oniga, "Iubitei mele")

V-ați încumetat alături de bărbații eroi și martiri să înfruntați oroarea, sălbăticia, ura, neomenia. V-ați rugat pentru un strop de iubire, acela capabil să absolve omenirea de rele; ați plâns ca să spălați cu lacrimi mântuitoare de pe fața lumii mizeria răutății. O spune atât de frumos același Dumitru Oniga, în poezia sa "Un chip uman (mesaj)":

Ca să spălăm fața lumii,
Să-i facem un chip omenesc,
Am luat tinerețea,
Cu toată dragostea de care este capabilă,
Și am lăsat să fie sacrificată.
Numai durere și lacrimi,
Cât mai multe lacrimi
Pentru o față atât de hidoasă și mare.

Orice dram de bunătate
Sau de omenie pe pământ,
Trebuie plătit cu suferință?
Orice strop de iubire – cu sânge?
De câți crucificați mai e nevoie
Pentru a înfăptui această operă umană?
Luați, frații mei, ce a mai rămas din Nația mea,
Puneți și voi un grăunte de dragoste,
Cât puteți, cât vă lasă inima!
Să știți că totul se va transforma în durere,
în lacrimi,
Ca să spălăm fața lumii,
Să-i facem chip omenesc.

Fiți fericite, iubite jertfite: "Plata voastră multă este în ceruri". Faceți ca chemarea la iubire să fie auzită. Singură ea ne va fi salvare.

Aspazia Oțel Petrescu

În numărul viitor vom publica amplul necrolog alcătuit de D-na Aspazia Oțel Petrescu în memoria regretatului camarad VICTOR LEAHU (7 iunie 1921 – 24 mai 2004).

✝ IOAN GODEA

După o lungă și grea suferință, s-a stins la 13 martie 2004, în locuința sa din Arad, inginerul Ioan Godea, vechi luptător anticomunist.

Născut la 13 noiembrie 1923, în com. Mocirla (azi: Lunca Teuz) din jud. Arad, a urmat liceul la Beiuș, iar Politehnica la Timișoara. Încă de pe băncile liceului, a activat în cadrul Frățiilor de Cruce, iar mai târziu a devenit membru al Centrului Studențesc Legionar Timișoara, căruia i-a fost o vreme și președinte. Arestat la 2 iunie 1948, cu un întreg grup de studenți timișoreni, a fost condamnat la 10 ani de muncă silnică, la care, după ce i-a executat, i s-au adăugat încă 3 ani de detenție, în baza Decretului 89/1951. A trecut prin închisorile de la Timișoara și Pitești (unde a fost supus terorii așa-zisei "reeducări"), apoi a fost trimis în Delta Dunării, la tăiat stuf. După ce a fost eliberat, a reușit să-și încheie studiile universitare, dar vreme de mai mulți ani nu a putut beneficia de diplomă, fiind obligat să lucreze ca muncitor necalificat. După 1989, a deținut, timp de peste 10 ani, funcția de președinte al A.F.D.P.R. Arad, iar pe ultimul drum a fost petrecut de o mulțime de oameni, printre care și numeroși camarazi de suferință, ce-i păstrează o amintire de neșters.

Dumnezeu să-l odihnească în pace.

La 40 de ani de la eliberarea generală a deţinuţilor politici din România

"ÎNTOARCEREA DIN CRUCIADĂ"

Cu sufletul ghebos, cu vrerea-n cârji,
Cu visul ştirb şi sur de bătâneţe,
Ne-ntoarcem astăzi – biete mogâldeţe! –
Noi ce-am pornit cândva atât de dârji.

Primeşte-ţi, lume, ţărna înapoi,
Că cerul nu ne-a vrut! Trufaş şi rece,
N-a vrut nici o centimă să-şi aplece
Nici creştetul, nici zările spre noi.

Semeţi, am vrut să dăm năvală-n el
Şi toată lmea s-o cărăm în stele,
Dar vitregii, căderi şi câte cele
Pe suflet ni s-au pus ca un cârcel.

Dezamăgiţi în primul nostru dor,
Am vrut să poposim atunci în stele,
Dar stelele nu ne-au voit nici ele,
Geloase să nu fim asemeni lor.

PRIMESTE-TI, LUME, TĂRNA ÎNAPOI!

C-un pas mai jos, am vrut să fim azur,
Dar nici azurul nu ne-a vrut tovarăşi
Şi-a început rostogolirea iarăşi,
În hohotul stihiilor din jur.

Şi tot alunecând pe povâniş,
Am vrut să ne săpăm mormântu-n zare,
Să ne păstreze ea şi să ne care
În cerul plin de taine, pe furiş.

Dar limpezimea zării de cristal,
Sub greutatea-nfrângerilor noastre,
Şi-a destrămat minunile albastre
Şi s-a surpat cu noi precum un mal.

Primeşte-ţi, lume, ţărna înapoi
Şi sapă-ne cât mai adânc mormântul;
De cerul nu ne-a vrut, ne-o vrea pământul,
Că toţi suntem ai lui – şi tu, şi noi!

I

Mişcarea de rezistenţă din România nu a fost înfrântă atunci când membrii ei au umplut temniţele, ci mult mai târziu, în 1964, când aceştia, nu din "mărinimia" împilătorilor, ci datorită conjuncturii politice internaţionale, au fost puşi în "libertate". Pentru că opresiunea revigorează şi întăreşte, regimul inuman la care au fost supuşi cei din închisori le-a sporit multora dintre aceştia îndârjirea şi le-a întărit credinţa că dreptatea este de partea lor. Pierzându-şi o "libertate" iluzorie, ei au dobândit, între zidurile temniţelor şi în lanţuri, adevărata libertate, care le-a şi dat tăria să continue, pe alte planuri şi cu alte mijloace, lupta împotriva "bestiei roşii". De data aceasta, însă, lupta lor era dusă în spirit – şi spiritul nu poate fi învins de forţa brută

În aceste condiţii, "eliberarea", pe care ei nu aveau cum să nu o accepte, departe de a fi fost un "triumf", a fost mai degrabă, aşa cum a prefigurat poetul, o jalnică "întoarcere din cruciadă". Alungaţi din "eternitatea" lor înapoi în timp şi în istorie, ei au devenit din nou vulnerabili. Extrem de vulnerabili. Nevoiţi, pentru a putea supravieţui, să se adapteze noilor realităţi şi să facă, pentru aceasta, concesii, atât stăpânirii, cât şi vieţii de zi cu zi, ei au renunţat, de fapt, la luptă, considerându-se, cel puţin provizoriu, învinşi. Unii dintre ei şi-au mai păstrat, îmbălsămat şi ascuns pe undeva, prin tainiţele sufletului, idealul, dar cei mai mulţi au renunţat să mai viseze şi, conştietizând că în această existenţă nu se mai pot realiza decât cel mult pe plan biologic, şi-au întemeiat familii, "cuminţându-se".

Doar foarte puţini au avut tăria să continue, pe alte temeiuri şi cu alte mijloace, lupta începută în tinereţe, conştienţi că pentru această îndrăzneală erau păscuţi din nou de gurile temniţei. Printre aceştia din urmă, nu pot să nu-i amintesc pe preotul Gheorghe Calciu-Dumitreasa din Bucureşti, pe Traian Anderca din Timişoara sau pe Grigore Caraza din Piatra Neamţ, care, lucizi, fără să braveze, au luat atitudine împotriva unor samavolnicii ale stăpânirii post-staliniste. În special, cazul părintelui Calciu este emblematic. "Ca să fii tare trebuie să fii singur". Or, părintele Calciu, când a început să predice, de la amvon, împotriva ateismului şi a dărmării bisericilor, nu mai era singur: avea de-acum soţie şi un copil. Şi totuşi nu a pregetat să o facă, asumându-şi din nou "eternitatea" temniţei…

II

Temniţele din România au început să se populeze imediat după încheierea criminalului act de la 23 august 1944, prin care hoardele bolşevice "au fost invitate" să ne cotropească ţara. În legătură cu acest act, mă simt dator cu o paranteză. "Eu cred că este o datorie a noastră, patriotică", a declarat preşedintele Iliescu pe la jumătatea lunii iulie, "de a marca acest moment, […] de a deschide calea unei judecăţi cu capul limpede, debarasaţi de orice fel de prejudecăţi politice, ideologice. […] Dacă nu ar fi fost 23 august, altfel arăta România astăzi". Da, şi noi suntem de acord că "este o datorie a noastră", "patriotică" chiar, să ne amintim de acest eveniment, dar să ne amintim de el ca de "ciuma lui Caragea", să zicem, adică nu pentru a-l sărbători, ci pentru a-l comemora ca pe o nenorocire naţională, eventual cu drapelele în bernă, căci prin acest act pripit şi iresponsabil, regretat ulterior de înşişi înfăptuitorii lui, în frunte cu nefericitul Iuliu Maniu, România a intrat în lunga noapte comunistă. Suntem de acord că acest moment a fost unul "de cotitură în istoria ţării", dar de cotitură spre dezastru, nu spre salvare, cum pretinde comunistul Ion Iliescu. După cum suntem de acord şi cu afirmaţia că "dacă nu ar fi fost 23 august, altfel ar fi arătat România astăzi", adică, completăm noi, nu ar fi arătat în halul în care au adus-o ciracii de ieri şi de azi ai cucuvelei de la Cotroceni.

Sunt unele voci care susţin că prin acest act războiul a fost scurtat cu cel puţin şase luni. Probabil că aşa este, dar ce avantaje am avut noi de pe urma acestui fapt? Nici unul. Dimpotrivă, "ciuma roşie" ne-a cotropit şi s-a instalat în ţara noastră cu şase luni mai devreme, timp în care multe se puteau întâmpla. De asemenea, se mai spune că, acceptând această "capitulare fără condiţii" (căci aceasta a fost acest nefericit act), s-au salvat multe vieţi omeneşti. Inexact. Dacă punem la socoteală doar cei peste 130.000 de soldaţi, subofiţeri şi ofiţeri români luaţi prizonieri de ruşi după încetarea ostilităţilor, dintre care nu s-au mai întors acasă decât câteva mii, precum şi cele câteva zeci de mii de morţi de pe frontul de Vest, fără să mai adăugăm şi pierderile colaterale sau exterminările ulterioare din lagăre şi închisori, ajungem la concluzia că, în acest caz, pierderile au fost mai mari decât dacă am fi continuat lupta, apărându-ne cauza proprie!

III

Dar să închidem această paranteză şi să revenim la problema deţinuţilor politici. Spuneam că temniţele din România au început să se populeze imediat după încheierea dezonorantului act de la 23 august. Mai întâi, sub pretextul "defascizării" ţării, încă înainte de terminarea războiului, au fost epurate armata, poliţia, administraţia publică şi chiar învăţământul, iar locul celor îndepărtaţi a fost luat de elemente mult mai slab pregătite profesional, dar sigure din punct de vedere politic. Apoi, sub diferite pretexte, în rândurile celor "epuraţi" au început arestările. Imediat ce armatele "eliberatoare" ne-au invadat ţara, a fost decapitată armata regală română. Zeci de generali şi sute de ofiţeri şi subofiţeri, precum şi simpli ostaşi care au luptat pe frontul de Est au fost arestaţi şi condamnaţi la ani grei de închisoare, pentru pretinse "crime de război" sau "crime împotriva umanităţii". Majoritatea acestora fiind oameni în vârstă, au sfârşit în închisoare. Cam în acelaşi timp, au fost arestaţi şi poliţiştii acuzaţi de maltratarea comuniştilor şi de asuprirea "clasei muncitoare". Ei au format un lot aparte şi, după condamnare, au fost încarceraţi în închisoarea de la Făgăraş. Ca şi în cazul militarilor, majoritatea acestora au sfârşit în temniţă.

După "alegerile" din noiembrie 1946, a venit rândul să fie arestaţi oamenii politici: şefi de partide, foşti miniştri în guvernul antonescian şi chiar în unele guverne interbelice, intelectuali consideraţi ideologi fascişti şi apoi, în valuri succesive, simpli membri ai partidelor zise "istorice" (Partidul Naţional-Ţărănesc, Partidul Naţional-Liberal şi Partidul Social-Democrat), ca să nu mai vorbim de cei acuzaţi de legături – reale sau închipuite – cu legionarismul. Practic, atunci a fost lichidată aproape întreaga clasă politică românească. Au fost regizate, cu această ocazie, câteva procese care au făcut senzaţie în epocă. Este suficient să amintim de "procesul trădării naţionale" intentat "unei bande de spioni, conspiratori şi derbedei fascişti", cum caracteriza un Silviu Brucan, într-un editorial din ziarul *Scânteia* (14 septembrie 1947), lotul căpeteniilor naţional-ţărăniste, în frunte cu Iuliu Maniu şi Ion Mihalache, judecat în toamna aceluiaşi an. Este de prisos să mai amintim acuzaţiile rizibile care s-au adus acestor oameni şi felul în care a fost regizat procesul. Amintim doar că atât Iuliu Maniu, cât şi Ion Mihalache au fost condamnaţi la temniţă grea pe viaţă şi apoi "ucişi" prin aplicarea unui regim carceral de exterminare. Aceeaşi soartă au împărtăşit-o şi liderii Partidului Naţional-Liberal (inclusiv disidenţii "georgişti"), precum şi cei ai Partidului Social-Democrat, aripa Titel Petrescu.

După lichidarea clasei politice, a urmat la rând tineretul studios (îndeosebi membrii Frăţiilor de Cruce). Într-o singură noapte (15 spre 16 mai 1948) au fost arestaţi, din toate centrele universitare ale ţării, peste 4000 de studenţi şi, pentru culpe adeseori fantasmagorice, au fost judecaţi şi condamnaţi. Ulterior, aceştia au format "materia primă" pentru malaxorul de la Piteşti. Ce a fost Piteştiul şi ce consecinţe a avut acest "diabolic experiment" asupra tinerilor din rândul cărora urma să se recruteze viitoarea elită intelectuală şi politică a ţării – se ştie. Ceea ce nu se ştie – sau, mai exact, nu se înţeleage – este faptul că distrugerea acestui segment social a creat un hiatus în evoluţia normală a societăţii româneşti, hiatus care este responsabil de sterilitatea intelectuală şi politică de astăzi. Aceştia nu au fost însă singurii studenţi din România arestaţi de comunişti. După momentul mai 1948, au urmat valuri succesive de arestări, astfel că, până prin 1960, aproape fiecare promoţie de studenţi şi-a dat obolul de suferinţă şi jertfă.

În 1949, o dată cu demararea acţiunii de colectivizare a agriculturii, au început arestările şi în rândurile ţărănimii. Colectivizarea s-a înfăptuit în mai multe etape, culminând cu cea de la începutul anilor '60, când a fost anunţată, cu surle şi trâmbiţe, terminarea ei cu succes şi lichidarea "chiaburimii" ca "pătură socială explotatoare". În toată această perioadă au fost arestaţi, pentru intimidare, dar şi din alte raţiuni, zeci de mii de ţărani care, judecaţi sau nejudecaţi (între timp fusese inventată "pedeapsa administrativă"), au fost întemniţaţi sau trimişi în lagăre de muncă forţată şi în minele de plumb.

IV

Şi deodată, începând de pe la sfârşitul anului 1961, arestările s-au rărit şi au început "eliberările". Mai întâi, în ianuarie 1962, au fost puşi în "libertate" cei bolnavi irecuperabil: tebeciştii, ciroticii, distroficii şi foarte mulţii bolnavi psihic. "Îi trimitem să moară acasă", a motivat cinic un ofiţer politic eliberarea lor.

A urmat, apoi, în diferite etape, eliberarea celor consideraţi "reeducaţi". Trebuie amintit, cu această ocazie, că încă de pe la începutul anilor '60 în temniţele din România a început, din iniţiativa organelor represive, o "criminală" acţiune de siluire a conştiinţelor şi de degradare sufletească a celor întemniţaţi, eufemistic numită "reeducare". Dar despre aceasta voi scrie mai pe larg, într-un număr viitor.

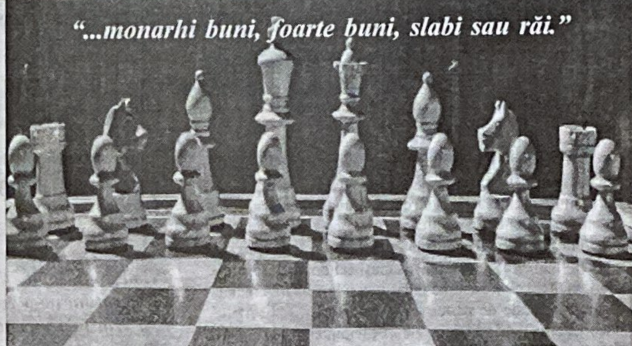
În sfârşit, în lunile iulie şi august 1964, pe baza unui decret de graţiere, *toţi* deţinuţi politici au fost puşi în "libertate". Această "eliberare" a însemnat, de fapt, aşa cum am arătat mai sus, înfrângerea mişcării de rezistenţă din România. Ceea ce s-a întâmplat în 1989 s-a întâmplat prea târziu pentru ca foştii luptători anticomunişti să mai fie apţi, atât din fizic, cât şi sufleteşte, să poată contribui eficient la lupta de redresare spirituală şi materială a ţării pustiite de cataclism, şi s-a întâmplat prea devreme ca să apuce să se săvârşească toţi, pentru a intra deplin în legendă.

Demostene ANDRONESCU

ŞAH LA REGE ... (7)

de Gabriel CONSTANTINESCU

"După 1930 a început trivializarea funcţiei regale, a dispărut majestatea ei. Regele Carol II a ignorat decenţa, nu s-a sfiit să dea funcţiei regale o rentabilitate, ca în epoca celor mai hrăpăreţi domni fanarioţi. Ca o apă care nu este strânsă între maluri solide, revărsându-se pustiitoare, domnia regelui Carol II n-a întâlnit nici o rezistenţă din partea clasei politice, în stare să-l facă să simtă teama unei posibile trimiteri peste hotare. Partidele democratice n-au avut forţa de intimidare a clasei politice din epoca de dinaintea primului război mondial; au cedat ca un mal nisipos sub presiunea crescândă a unei ape turburi, a cărui tendinţă era să se reverse, să inunde, nesăţioasă, cât mai mari spaţii, spre a aduce ruina. De la 1918 până în 1940, când a început hărtănirea României Mari, s-a lăsat asupra ţării, ca un blestem, umbra lui Carol II. Iar Mihai a completat opera tatălui, ducând ţara în robia moscovită. Biet neam eroic şi fără noroc, ce crunt a ispăşit devotamentul închinat instituţiei monarhice!".

Citatul de mai sus este extras din capitolul final, intitulat "Quidquid delirant reges..." (în traducere liberă: "Când regii sunt nebuni furioşi..."), al *Istoriei Partidelor Naţional, Ţărănist şi Naţional Ţărănist* publicate de Pamfil Şeicaru în 1963, la Madrid. Un studiu amplu, bazat atât pe documente, cât şi pe participarea directă la evenimentele din perioada interbelică, şi care, pe lângă valoroasele infor-maţii şi comentarii privind istoricul celor trei partide menţionate în titlu, conţine o cronică obiectivă a vieţii aventuroase şi a faptelor reprobabile săvârşite de Regele Carol II.

Succesul loviturii de stat din iunie 1930, soldate cu detronarea monarhului legitim, Regele Mihai I, desfiinţarea Regenţei şi proclamarea ca rege a celui pe care atât familia regală cât şi ţara, prin hotărârea Reprezentanţei Naţionale, l-au repudiat, s-a datorat în primul rând participării tacite a lui Iuliu Maniu şi a Partidului Naţional-Ţărănist la complotul care a răsturnat ordinea constituţională printr-o "revoluţie de catifea". "Lovitura de stat de la 7-13 iunie 1930 – scrie Alex Mihai Stoenescu în *Istoria loviturilor de stat în România* – a fost îndreptată împotriva Constituţiei democratice din 1923, pe care Iuliu Maniu nu a votat-o, şi, bineînţeles, împotriva regelui [Mihai – n. n.]. Ea a creat cele mai grave precedente pentru ţară în viitorii ani şi Istoria nu va întârzia să se răzbune pe actorii acestui sabotaj la adresa sistemului democratic din România".

O dată răul înfăptuit, nu ne rămâne decât să ne întrebăm care a fost mobilul angajării Partidului Naţional-Ţărănist în această nefastă aventură politică. Răspunsul este unul singur: vechea racilă a clasei politice româneşti, care, şi ieri ca şi astăzi, pune interesele de partid mai presus de interesul naţional. O stare de lucruri care se agravează când finalitatea actului politic încetează să mai fie *realizarea unui ideal etic social*. Nu de puţine ori, zelul manifestat de oamenii politici de a accede la guvernare are la origine fie pasiunea de dominaţie (personalităţi accentuate), fie – ceea ce este de-a dreptul abject – şansa de înavuţire rapidă prin mijloace frauduloase, abuzându-se de demnităţile deţinute. În această ordine de idei, Alex Mihai Stoenescu remarcă unele fapte demne de reţinut.

"În ce priveşte conduita exemplară, modestia şi dezinteresul material cu care a Iuliu Maniu a rămas în legendă, sunt câteva comentarii de făcut. A fost deja probat cu documente incontestabile că, în efortul de răsturnare a guvernului liberal din 1928, Partidul Naţional Ţărănesc a contractat împrumuturi imense pe numele liderilor săi. Principala sursă a fondurilor a fost banca Marmorosch Blank – un fel de «Caritas» sau «Bancorex» *avant la lettre* – care a primit ordin de la organizaţiile oculte din Occident, ce sprijineau urcarea lui Carol Caraiman pe Tron, să ofere liderilor PNŢ credite fără limită, dar şi fără acoperire. Aici se află secretul ordinului dat de Carol II ca Bugetul ţării să acopere deficitul băncii Blank, şi tot aici originea unei celebre reacţii a ministrului de Finanţe: «Cu cât ne-aţi cumpărat?». După cucerirea puterii, Partidul Naţional Ţărănist a militat consecvent pentru pătrunderea capitalului străin în România, punând însă drept garanţie mai multe monopoluri deţinute de stat. Mai interesant este însă fenomenul – cu care noi astăzi suntem familiarizaţi – al prezenţei liderilor PNŢ în consiliile de administraţie ale unor bănci şi societăţi capitaliste pătrunse pe piaţa românească sub guvernarea ţărănistă. [...] Un alt episod al legendei Iuliu Maniu se prăbuşeşte atunci când constatăm că liderul ţărănist era unul din cei mai bogaţi oameni politici din România. În încercarea disperată de a evita implicarea lui Iuliu Maniu în Afacerea Skoda, Romulus Boilă [nepotul şi administratorul averii lui Iuliu Maniu – n. n.] va pune la dispoziţia anchetei documente care atestau calitatea de multimilionar a şefului partidului, situaţie care îl scutea de nevoia unor comisioane. [...] Este adevărat că Iuliu Maniu se declara *agricultor* – cu accentul pe litera u – ca urmare a dreptului său de proprietar asupra modestei moşii din Bădăcin, că nu avea casă şi maşină în Bucureşti, dar la fel de adevărat este că nici nu avea nevoie, rudele sale apropiate şi amicii din conducerea PNŢ – Romulus Boilă, Ilie Lazăr, Ionel Pop, Ghiţă Pop, Aurel Leucuţia, Ghilezan, Sever Bocu ş. a. – fiind excelent amplasaţi în consiliile de administraţie ale unor bănci sau societăţi cu capital anglo-maghiar".

Pentru a-şi desăvârşi opera de ctitor al domniei Regelui Carol II, Iuliu Maniu a considerat de datoria sa să intervină pentru reconcilierea monarhului cu fosta sa soţie, principesa Elena. O condiţie prealabilă obligatorie pentru ca şi ultimul act al "Restauraţiei" să fie împlinit: *încoronarea lui Carol ca Rege al României*. Dar pentru ca acest act solemn să poată fi oficiat, era nevoie ca, cel puţin de ochii lumii, principesa Elena să consimtă la anularea divorţului pronunţat în 1928 şi să-şi ocupe locul alături de Carol ca Regină a României. În biografia intitulată *Helen, Queen-Mother of Rumania*, autorul ei, Arthur Gould Lee, îi pune în gură lui Maniu următoarele cuvinte: "Datoria tuturor este de a-l ajuta pe Rege să-şi consolideze poziţia şi ajutorul Alteţei Voastre este de cea mai mare importanţă. În ultimii patru ani poporul a ajuns să vă simpatizeze şi să vă respecte şi popularitatea Dv. trebuie să-l ajute pe Rege. Naţiunea doreşte acest lucru şi Regele Carol ştie de această dorinţă. Nu mai e timp de pierdut, toţi aşteaptă un gest oficial acum, şi singurul gest care ar conta ar fi anularea divorţului".

Ceea ce însă nu ştia Iuliu Maniu era faptul că, de la Paris, Elena Lupescu urmărea cu încordare evoluţia evenimentelor din România. Cunoscând, ca nimeni altcineva, firea labilă şi caracterul influenţabil al lui Carol, ea se temea ca despărţirea lor, plănuită de comun acord doar pentru scurt timp, să nu se transforme într-o ruptură definitivă. Pentru a evita un astfel de deznodământ, nu a mai aşteptat semnalul convenit cu Carol de reîntoarcere în ţară; s-a suit în tren şi a sosit pe neaşteptate la Sinaia. (Dacă dăm crezare afirmaţiei istoricului Ioan Scurtu din *Istoria Partidului Naţional Ţărănist*, cel care i-a favorizat ţiitoarei – de acum regale – intrarea în ţară a fost Mihail Manoilescu, ministru în guvernul Maniu, care "a prezentat-o la graniţă ca fiind soţia sa".)

Conştient de consecinţele grave pe care le putea provoca, atât în mijlocul opiniei publice, cât şi la nivelul guvernului, vestea sosirii în ţară a Elenei Lupescu, Carol a luat o hotărâre care astăzi ne apare ca o scenă dintr-o comedie bufă: să-şi ţină amanta ascunsă de orice privire indiscretă într-o încăpere a castelului Foişor! "În următoarele câteva luni – scrie Paul D. Quinlan în *Regele playboy* – Duduia (acesta va fi apelativul oficial folosit pentru Elena Lupescu, de acum înainte, la Curtea regală) şi-a părăsit rareori camera din Foişor, şi nimeni din serviciul Regelui n-a îndrăznit să sufle o vorbă despre ea. «Tenacitatea şi răbdarea ei» l-au impresionat pe Buhman. Pe la mijlocul lui noiembrie, Regele a adus-o în palatul regal din Bucureşti; de astă-dată prezenţa ei nu mai era un secret".

Bineînţeles că secretul prezenţei în ţară a Elenei Lupescu nu putea fi ţinut la infinit, mai ales pentru că ea însăşi avea interesul ca acest secret să nu se prelungească. "Destul de ageră la minte – ne lămureşte Pamfil Şeicaru –, Elena Lupescu şi-a dat seama că secretul prezenţei ei ar fi putut fi utilizat spre a o îndepărta. Astfel, după câteva săptămâni, pe la începutul lui septembrie, a căutat să dea o cât mai amplă publicitate prezenţei ei în ţară, fără să ţină seama de imensul rău pe care îl făcea regelui". Aşa cum era firesc, cel care a luat atitudine la aflarea faptului că Elena Lupescu se afla în ţară şi că stătea sub pulpana protectoare a regelui, a fost primul ministru, Iuliu Maniu. Din păcate, reacţiunea sa nu a fost nici pe măsura autorităţii conferite de demnitatea pe care o deţinea şi nici în spiritul intransigenţei morale pe care ţinea să o afişeze cu orice prilej. "Ce s-ar fi întâmplat – se întreabă acelaşi Pamfil Şeicaru – dacă Iuliu Maniu ar fi dat ordin, în calitatea de prim-ministru, ca Elena Lupescu să fi fost arestată, sub acuzarea de a fi intrat în ţară cu paşaport fals? Cine ar fi cutezat să-i ia apărarea? Atât Partidul Liberal cât şi celelalte partide din opoziţie ar fi aplaudat măsura guvernului, care satisfăcea opinia publică. Regele? În august 1930, el se ferea să provoace opinia publică, pe care orice partid ar fi aprins-o unei agitaţii violente şi bine organizate. Pe ce se rezima Carol în august 1930? Absolut pe nimic. Îşi închipuia cineva că armata română s-ar fi înfruntat cu unanimitatea partidelor sprijinite de opinia publică, spre a apăra ţiitoarea regelui intrată în ţară cu un paşaport fals? De ce Iuliu Maniu, având o strivitoare majoritate parlamentară, s-a mulţumit cu inofensivul protest al unei demisii, care nu impresiona pe Carol? Şi chiar acest gest de protest şi-a pierdut orice semnificaţie prin echivocul pe care îl crea rămânerea la guvernare a partidului".

Relaţiile regelui cu primul său sfetnic au început să se deterioreze la scurt timp după actul "Restauraţiei". Remarca lui Buhman făcută cu prilejul primei întâlniri faţă în faţă a lui Carol cu Maniu – "Dacă Maniu îşi închipuie că o să-l poată controla pe prinţ o dată întors în România, înseamnă că nu ştie cu cine are de a face" – s-a dovedit crud de adevărată. Informat de sosirea Elenei Lupescu în ţară, precum şi de faptul că această *persona non grata* atât pentru naţiune cât şi pentru guvern era adăpostită în taină, într-o proprietate regală, Maniu i-a reproşat proaspătului suveran încălcarea angajamentului luat la Paris cu privire la relaţia sa cu această femeie. (Carol, aflat în exil voluntar în Franţa, se angajase, ca o condiţie

☛

prealabilă acceptării revenirii sale în țară, să rupă orice legătură cu Elena Lupescu.) La început Carol a negat că amanta sa s-ar găsi în țară, dar apoi, confruntat cu dovezile furnizate de serviciile secrete, a adoptat o atitudine dură, interzicând orice amestec în viața sa particulară. Dar nu numai atât. Regele a refuzat categoric să dea curs cererii lui Maniu ca Manoilescu să fie demis din funcția de ministru, ca unul care se făcuse vinovat de facilitarea, prin fals, a intrării Elenei Lupescu în țară.

Dar ceea ce l-a convins pe Iuliu Maniu că nu are nici o șansă de a deveni mentorul politic al monarhului pe care-l adusese pe tron, așa cum fusese Ion I. C. Brătianu pe lângă Regele Ferdinand, a fost numirea colonelului Gavrilă Marinescu ca prefect al Poliției Capitalei, prin decret regal, peste capul ministrului de Interne, ignorându-se și obligativitatea unei aprobări prealabile a guvernului. Era nu numai un abuz săvârșit în disprețul Constituției, ci și un afront adus primului ministru. Ajungând, cum remarcă Zaharia Boilă în *Memoriile* sale, la concluzia că regele voia "a domni absolutist", Maniu și-a prezentat demisia. Inițial Carol i-a respins-o, dar în cele din urmă, în octombrie 1930, a acceptat-o. Coabitarea Carol-Maniu durase doar patru luni. Mult prea puțin pentru un stat care avea nevoie de stabilitate după o lovitură de stat care îi afectase grav instituțiile fundamentale.

Iuliu Maniu

În acest context, să mai notăm un fapt important legat de consecvența, nu numai politică, ci și morală, a lui Maniu. Demisia sa a fost doar un act de protest personal față de modul în care înțelegea Carol să domnească, respectând Constituția, care nu antrena după sine, așa cum ar fi fost firesc, retragerea Partidului Național Țărănesc de la guvernare. Explicația acestei jumătăți de măsură în protesul față de abuzurile lui Carol este străvezie. O retragere a partidului în opoziție ar fi însemnat pierderea avantajelor economice și financiare care decurgeau din deținerea puterii politice, un sacrificiu la care nu erau dispuse nici cadrele partidului aflate în funcții publice, nici Maniu însuși.

La 10 octombrie 1930, regele încredințează formarea unui nou guvern național-țărănist lui George G. Mironescu, omul folosit de Maniu ca substitut în situațiile în care voia să se țină departe de murdăriile politice care i-ar fi lezat imaginea de "model moral". Comentând această atitudine, Pamfil Șeicaru nota: "Demisia-protest, în asemenea condiții, nu mai avea nici o valoare politică. Când Partidul Național Țărănist a continuat să rămână la guvern, a dat regelui Carol noțiunea exactă a atașamentului democraților de putere și a lipsei lor de acel minimum de eroism care dă prestigiu atitudinii".

O dată cu ieșirea Elenei Lupescu din caractina în care fusese ținută la venirea în țară, structurile de conducere ale statului au fost completate cu o nouă instituție, care, deși neprevăzută de textul Constituției, își va extinde la început influența, apoi autoritatea și, în cele din urmă, dominația asupra întregii vieți publice și private: *Camarila*. Sensul termenului, precum și originea lui ne sunt lămurite de Alex Mihai Stoenescu în capitolul intitulat "Camarila, centru de putere în stat" din vol. 3 al lucrării menționate:

"Cuvântul *camarila* provine din limba spaniolă și înseamnă, la origine, o încăpere mică (diminutiv de la *cámara*=cameră), anexă a dormitorului regal al regelui Spaniei, unde acesta se izola, împreună cu consilierii lui intimi, pentru a nu fi auzit de slugi sau de oamenii Inchiziției. Faptul că în acel loc se luau decizii fără controlul Bisericii sau al *Cortes*-urilor a născut reacția publică a acestor instituții, care au răspândit prin zvon noțiunile de «camarila», ca centru de putere nociv, și de «om de camarilă», care influențează ocult deciziile regelui".

Imediat ce prezența Elenei Lupescu a încetat să mai fie clandestină, statutul ei de metresă regală fiind recunoscut tacit ca atare, în jurul ei s-a constituit primul nucleu al camarilei, devenită centrul intrigilor politice. "Alcătuită din oameni de o coloratură diversă – scrie Ioan Scurtu (*op. cit.*) –, care nu puteau spera la o ascensiune politică în cadrul partidelor politice existente, din bancheri și industriași, camarila urmărea să conducă din umbră viața economică, socială și politică din România și, de aceea, a acționat cu perseverență pentru creșterea rolului monarhiei în viața de stat, pentru discreditarea regimului parlamentar-constituțional, pentru măcinarea principalelor partide, sprijinind deschis oameni politici și grupări cu vederi de dreapta".

Să reținem din afirmațiile de mai sus doar ideea de "măcinare a partidelor politice", care corespunde adevărului. Restul afirmației – "sprijinul deschis al oamenilor politici și grupărilor cu vederi de dreapta" – este un reflex comunist al autorului, format la școala materialismului dialectic și istoric, ca de altfel majoritatea copleșitoare a tovarășilor dumnealui de breaslă, care, după decembrie 1989, se străduiesc, fără prea mult succes, să mimeze detașarea de trecutul marxist. (O dovadă în acest sens o constituie zelul cu care toată tagma istoricilor consacrați de regimul comunist găsesc binevenită inițiativa lui Ion Iliescu de continuare a sărbătoririi zilei de 23 august – poarta de intrare a României în zodia comunistă, din care n-a reușit să iasă nici până azi.)

Mult mai analitică și sistematizată este prezentarea camarilei la Alex Mihai Stoenescu. "O dată cu revenirea Elenei Lupescu în țară, camarila intră în faza de organizare funcțională în sistem concentric: în centru, Elena Lupescu; cercul intim: Puiu Dumitrescu, Felix Wieder, Nicolae Tabacovici, numit director la CFR, Alexandru Mavrodin, ziarist (toți amanți ai Elenei Lupescu și implicați în culegere de informații), și colonelul Gabriel Marinescu, prefect al Capitalei; cercul de sprijin: Aristide Blank, Nae Ionescu, Mihail Manoilescu; cercul de interese materiale: avocatul Dumbrăveanu, văr, Nicolae Lupescu, tatăl Elenei Lupescu, generalul Constantin Dumitrescu, tatăl lui Puiu Dumitrescu, mai târziu Malaxa. Acest grup restrâns a condus România până la catastrofa din 1940, cu unele modificări de nume, dar nu de funcții, și existența unui nucleu de conducere de acest tip în locul Parlamentului, Guvernului și Justiției explică și lovitura de stat din 1938".

Un tablou sugestiv al rolului jucat de Elena Lupescu în viața publică din România anilor '30 ne este zugrăvit de Paul D. Quinlan. Imediat ce a sosit în Capitală, și-a precizat fără echivoc intențiile: "Aici sunt și aici rămân. Niciodată n-o să mă mai alunge cineva!". De altfel, intenția de a nu se mai dezlipi de Capitala țării a devenit fapt împlinit când Carol i-a dăruit țiitoarei sale "o casă de cărămidă roșie cu două niveluri pe Aleea Vulpache, în zona rezidențială a Parcului Modrogan". De acum înainte, camarila avea și un sediu...

"Lupescu nu trăia izolată – ne spune în continuare biograful *Regelui playboy*. Primea în casa ei mulți vizitatori, inclusiv politicieni, diplomați, afaceriști bogați și pe Rege, fapt care-i atrăsese acelui loc reputația unei spelunci ordinare și a unui focar de corupție. [...] Cheia pentru înțelegerea lui Carol și a domniei sale este relația pe care a întreținut-o cu amanta lui. Așa cum spunea Argetoianu: punctul inițial al tuturor mișcărilor sale este hotărârea absolută, încăpățânată, nestrămutată de a menține neatinsă legătura lui cu d-na Lupescu. Oricine este *împotriva* acestei legături devine vrăjmașul lui; oricine este *pentru*, prietenul lui".

Carol Caraiman

În monarhiile constituționale, conform principiului enunțat de istoricul și omul de stat Adolphe Thiers în secolul XIX, "regele domnește, nu guvernează". Guvernarea revine partidelor politice, rolul regelui, ca factor constituțional, limitându-se la supravegherea desfășurării procesului democratic, care promovează la guvernare un partid sau altul. Un rol pe care Carol nu era dispus să-l accepte. Ahtiat de putere într-o formă care friza patologicul și impulsionat în această pornire bolnăvicioasă de ambițiile și interesele țiitoarei sale, el și-a propus pulverizarea partidelor politice, spre a le putea domina și transforma în instrumente ale voinței sale. O acțiune nefastă pentru stabilitatea țării, la care Pamfil Șeicaru a fost martor ocular și pe care o comentează cu obiectivitate: "Bine informat, până la cele mai mici amănunte, regele Carol cunoștea rivalitățile interne ale fiecărui partid; el a căutat într-o ambiție, într-o divergență de păreri puncte de reazim pentru pânza de păianjen pe care intenționa să o țească. Știa ce urmărea: dislocarea partidelor, exact contrariu politicii lui Carol I, care a căutat să limiteze numărul partidelor. Puzderia de partide reprezenta o rezistență neînsemnată în fața voinței regale".

În iunie 1930, Partidul Liberal, deși cu o neînsemnată prezență în Parlament, constituie un adversar de care Carol trebuie să se teamă. Toate evenimentele majore din România modernă erau legate de Partidul Liberal și de dinastia Brătienilor. La revenirea lui Carol în țară, în rândul liberalilor se produsese însă o fisură. Gheorghe Brătianu, fiul lui Ion I. C. Brătianu, profesor universitar de istorie la Iași, nemulțumit de imobilitatea politică a partidului aflat sub conducerea unchiului său, Vintilă Brătianu, a creat un al doilea Partid Liberal ("georgiștii"), care, deși i s-au raliat o serie de intelectuali de valoare, nu a reușit totuși să clatine trunchiul de bază al vechiului partid. Carol s-a gândit însă să speculeze această situație și a aranjat o întâlnire cu Gheorghe Brătianu. Rezultatul întrevederii este relatat – sec, dar convingător – de Pamfil Șeicaru: "De la primele contacte avute cu Gheorghe Brătianu, regele și-a dat seama că acesta nu avea stofă de curtezan și cu atât mai puțin de ambițios, dispus la toate tranzacțiile, gata să devină instrumentul docil de care regele avea nevoie. [...] Între structurile morale a lui Gheorghe Brătianu și a regelui Carol era un abis. Pentru tânărul istoric și om politic, Patria era un comandament moral; pentru Carol II, comandamentele morale nu existau, iar România nu avea același sens spiritual cum avea pentru fiul lui Ionel Brătianu. De la 1930 și până la 1956, când a murit în închisoare, Gheorghe Brătianu a păstrat aceeași orgolioasă ținută; a încheiat cu nimbul muceniciei o dinastie politică".

De aceeași inflexibilă moralitate politică s-a izbit Carol și din partea lui Vintilă Brătianu. "Audiența lui la rege – relatează același Pamfil Șeicaru – n-a fost, cum se aștepta Carol, o smerită închinare, cu retractări umile. Vintilă Brătianu a amintit regelui că era timpul să-și înțeleagă misiunea și să se lepede de trecut. Carol voind să-i vorbească de sus, Vintilă Brătianu a găsit cuvintele aspre cu care să-i ceară respectul ce se cuvenea unui partid care reprezenta însăși istoria României moderne. Nu a căutat să capteze bunăvoința lui Carol, ci s-a mulțumit să restabilească un simplu contact între el, ca șef al unui partid istoric, și capul Statului, subliniind că drepturile la guvernarea țării le dă poporul român. Regele a fost furios, deoarece în locul unui om plecat a găsit un om politic dârz. La 22 decembrie 1930, survine însă moartea lui Vintilă Brătianu. Dispărea un neînduplecat adversar al tranzacțiilor dezonorante. E greu de presupus cum ar fi evoluat raporturile dintre Partidul Liberal și rege dacă șeful partidului ar fi trăit încă câțiva ani. [...] Regele Carol a scăpat de un cenzor implacabil, iar Partidul Liberal a putut ieși din atitudinea intransigentă pe care i-o impusese Vintilă Brătianu".

(Va urma)

RUSIA ŞI ISPITA MESIANICĂ
religie şi ideologie (6)

partea a doua: ***DIMENSIUNEA SPIRITUALĂ A MESIANISMULUI***

CAPITOLUL IV

2) Ideea rusă de la slavofiliştii occidentalişti. Inteligenţia rusă între liberalism şi revoluţie

(urmare)

Inteligenţia, ca grup distinct în cadrul societăţii ruseşti, s-a afirmat în a doua jumătate a secolului XIX. Ea nu reprezintă numai un grup de intelectuali, ci apare mai degrabă ca un *ordin monastic* (după expresia lui N. Berdiaev), adică o sectă cu propria ei morală, cu o anumită concepţie despre lume, cu deprinderi şi reguli cu totul aparte. Inteligenţia îşi recrutează oamenii nu numai din rândurile intelectualităţii ruse, ci şi din rândurile nobilimii cultivate, clerului de jos, micilor funcţionari şi negustori, ba chiar dintre ţărani. Ceea ce oferea unitate acestui conglomerat social erau ideile. Aceste idei veneau ca o contrapondere faţă de autocraţia ţaristă.

Încă de la început, inteligenţia, prin concepţiile promovate, va fiinţa în opoziţie cu statul rus. Ea va constitui astfel o reacţie faţă de societatea rusă din timpul ţarului Nicolae I. Domnia acestuia va determina o asuprire cruntă faţă de ţărani şi intelectuali. Intelectualitatea a resimţit profund această criză, fiind ignorată de structurile politice aflate la putere. Astfel s-a constituit gruparea inteligheţiei, ca opoziţie faţă de statul autocrat rus. Mulţi dintre membrii ei îşi vor publica operele în exil, din cauza cenzurii, a statului poliţienesc, a structurilor în descompunere ale Imperiului ultimilor ţari.

Membrii inteligheţiei vor fi condamnaţi încă de la început la singurătate şi izolare. Rupţi de poporul simplu, necultivat, şi aflaţi în opoziţie cu statul, se vor refugia în domeniul ideilor. Aici se vor elabora cele mai diverse concepţii privind statul şi societatea rusă. Se vor impune ideile anarhice şi socialiste, ca o contrapondere faţă de autocraţia rusească şi iobăgie. Astfel, inteligheţia se va dezvolta în curând ca o grupare extremistă. Statul şi societatea fiind văzute ca o întruchipare a Răului. Membrii inteligheţiei se vor rupe de realitate şi de prezentul pe care nu şi-l puteau apropria, pentru a se refugia într-o altă lume, total diferită de cea reală. Modelul teoretic care se va impune va fi unul total rupt de realitate, iar morala va fi una schismatică, de tip *raskol*.

Un fapt excelent subliniat de Berdiaev **(4)** este dogmatismul intolerant, ca o caracteristică a inteligheţiei. Aceasta va prelua din Occident numeroase idei pe care le va asimila uşor, fără însă a le supune criticii: *Este vorba aici* – afirma Berdiaev – *de o lacună, o deficienţă care-i va împinge adesea în tot felul de confuzii sau erori, fiind însă şi un soi de virtute, care va sta mărturie avântului religios şi unui elan total al sufletului* **(5)**. Ideile occidentale, întâlnind o astfel de conştiinţă, se vor transforma în dogme: *Saint-simonismul, fourierismul, hegelianismul, materialismul, marxismul au fost asimilate ca dogmă de către inteligheţie* **(6)**.

Nu trebuie uitat că epoca în care a apărut şi s-a dezvoltat inteligheţia rusă e cea a romantismului german, dar şi a desăvârşirii unităţii naţionale a unor popoare. Tot acum, intelectualii ruşi îl descoperă pe Hegel, iar prin el pătrunde şi idealismul german, repede asimilat. Descoperirea culturii europene a dat *semnalul revoltei împotriva întregii Rusii ţariste. Cultura va avea drept urmare surparea străvechii credinţe în atotputernicia Ortodoxiei, pentru a-şi duce la bun sfârşit misiunea, Rusia se va afirma într-o cu totul altă direcţie, încercând să caute în altă parte acel regat sau pământ al făgăduinţei* **(7)**. Raţionamentul era simplu: Rusia nu mai putea fi pământul făgăduinţei. Modelul autocrat impus de statul rus, aproape totalitar, nu reprezenta nici pe departe imaginea celei de-a Treia Rome. De aceea, era necesar, credeau membrii inteligheţiei – mai ales cea occidentală – o formă statală şi un model de societate *importat* din Occident. Acest model va fi liberalismul democratic ori socialismul francez. Prin aceasta, însă, inteligheţia se va izola şi mai mult de statul puţin receptiv la ideile generoase ale democraţiei liberale. Ea va continua să reprezinte o sectă în interiorul Rusiei, cu un anumit mod de viaţă şi o anumită concepţie despre lume. În curând, două grupări se vor desprinde din rândul inteligheţiei, care se vor raporta diferit la aceleaşi realităţi. Occidentaliştii, moderniştii şi slavofilii tradiţionalişti se vor impune treptat în peisajul social şi politic al Rusiei secolului al XIX-lea.

*

Prin războaiele napoleoniene, Rusia va ajunge în contact direct cu Occidentul. Tot acum, intelectualitatea rusă încearcă să depăşească cadrele rigide ale tradiţionalismului bizantin, pentru a adopta ideile occidentale, revigorante şi care se doreau a fi adaptate realităţilor social politice şi spirituale ale Rusiei. Astfel pătrunde în Rusia, datorită intelectualilor care au făcut studii în Occident, idealismul german de factură romantică, socialismul lui Fourier şi Saint-Simon, precum şi curentele de factură teozofică şi mistică.

Curentul occidentalist are, conform specialiştilor, două subdiviziuni: liberalismul şi curentul catolicizant. Ceva mai târziu, din curentul occidentalist se vor desprinde şi aşa-numiţii *hegelieni de stânga*, avându-l în frunte pe Petrîşevski, adept al unui socialism utopic. Reprezentanţii liberalismului erau mai ales criticii literari de tipul lui Belinski. Liberalismul rus era unul *ateu, negator al ortodoxismului rusesc* şi al ţăranului, deci antitradiţionalist. Rusia trebuia să-şi găsească mântuirea nu în misticism, ascetism sau pietism, ci în progresul civilizaţiei, al umanităţii. Pentru Belinski, numai liberalismul şi umanismul urmau să salveze Rusia. Pentru prima oară se punea în Rusia problema respectării drepturilor omului, aşa cum rezultă din principiile Revoluţiei franceze. Ceea ce era vechi trebuia depăşit, căci acele structuri, menţinute mai mult timp, ţineau în loc dezvoltarea firească a Rusiei spre liberalism şi democraţie. În fond, aceste valori ale Occidentului, trebuiau să constituie un model, un fundament pe care să se construiască noua Rusie.

Ideile liberale nu au supravieţuit mult timp pe tărâmul Rusiei. Practic, după doar câteva decenii, din rândul acestui curent vor lua naştere partidele prorevoluţionare. Drumul de la liberalism la revoluţie, şi apoi la socialism, se va dovedi a fi unul foarte scurt. Deja după a doua generaţie, occidentaliştii liberali aderă la ideile socialiste. Iniţial se vor impune *revoluţionarii de cabinet*, după expresia lui Besançon **(8)**. Însă, treptat, pasivismului acestora – al lui Bakunin, Belinski sau Herzen – i se va opune radicalismul revoluţionar al anilor '60. Revoluţia urma să aducă *omul nou*. Ca şi slavofilii, intelectualii occidentalişti nu acceptau să trăiască în prezent, care le devenise insuportabil, încercând să evadeze în viitor sau trecut. Ei visau la un Apus idealizat. Acest Apus văzut de occidentalişti nu era nicidecum Occidentul, ci doar visul unui Occident capabil să vindece Rusia de izolaţionismul cultural. Însă drama occidentaliştilor va fi aceea de a crede prea *ruseşte* în Occident. *Rusificarea* Occidentului venea pe de o parte din necunoaşterea lui şi pe de alta din faptul că şi Rusia avea nevoie de modele spirituale la care să se raporteze. Dar aceste modele, importate din Occident, nu puteau decât să fie transfigurate pentru a putea face parte din Rusia. În acest fel, însă, nu Rusia se încadra Occidentului, ci Occidentul, prin reprezentanţii săi de seamă, se mula pe realităţile tradiţionale ale Rusiei. În concluzie, *ideologia liberală a fost anemică în Rusia, nereuşind să se transforme propriu-zis în ideologie, rămânând doar la stadiul de idei liberale* **(9)**. Liberalismul va ceda treptat locul socialiştilor de tip narodnik, din care va face parte un Herzen, având însă ca precursor pe un Radişcev. În Rusia nu se distinge, deci, un tip liberal pur – toţi se vor converti mai mult sau mai puţin pasional la socialism sau vor deveni nihilişti şi atei.

O altă fracţiune în cadrul curentului occidentalist a fost fracţiunea *catolicizantă*. Aceasta considera că salvarea Rusiei se putea face prin revenirea la viaţa catolică. Ortodoxismul bizantin era făcut direct răspunzător pentru izolarea Rusiei de restul lumii, izolare care pricinuise rămânerea în urmă a culturii ruse faţă de cea occidentală. Bizantinismul a determinat regresul Rusiei, a anihilat orice forţă creatoare. Pe când în Occident catolicismul a descătuşat aceste forţe.

Principalii reprezentanţi ai acestui curent au fost Piotr Ceadaev şi Vladimir Soloviov **(10)**. Ei nu au negat Ortodoxia, ci doar au criticat lipsa de deschidere a Bisericii Ortodoxe către lumea catolică, refuzul acesteia de a accepta primatul papalităţii, ordinea catolică, ce ar fi putut răspunde cerinţelor pământeşti ale Rusiei. Multe dintre ideile originale ale celor doi principali reprezentanţi se vor dovedi a fi *profetice*. Ei vor fi idealişti şi romantici, dar în acelaşi timp mesianici şi apocaliptici, propovăduind ideea rusă, bineînţeles într-o formă occidentalizată. Ideile lor nu au fost bine primite în Rusia. Catolicismul reprezenta pentru mentalitatea ortodoxă o erezie, iar puţinii intelectuali care îmbrăţişau catolicismul erau consideraţi eretici sau pur şi simplu nebuni. În acelaşi mod a fost tratat şi Ceadaev de autorităţile ţariste, fiind declarat nebun. Expus unei aspre supravegheri medicale – o adevărată cenzură impusă operelor sale –, Ceadaev va fi redus la tăcere. Probabil că aceeaşi soartă îi era hărăzită şi lui Soloviov, numai că acesta a reuşit să se impună prin operele teologice de la începutul carierei sale literare, care se înscriau prefect în tradiţia ortodoxă. În momentul în care el a devenit *universalist*, ideile sale legate de *divino-umanitate* sau de *teocraţia universală* nu se vor bucura de prea multă popularitate. Abia după moartea sa, în 1900, operele sale vor fi apreciate în unanimitate, mai ales de discipolii lui declaraţi, reprezentanţii *noii conştiinţe religioase*.

(Va urma)

Bogdan SILION

4. N. Berdiaev, *Originile şi sensul comunismului rus*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1994 (v. cap. I).
5. *Ibidem*, p. 43.
6. *Ibidem*, p. 46.
7. *Ibidem*, pp. 44-45.
8. Alain Besançon, *Originile intelectuale ale leninismului*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1996, p. 89 (despre Bakunin, Herzen, Belinski).
9. *Ibidem*, p. 80.
10. În cazul lui Soloviov, problema este mai complexă, multe din operele sale, mai ales cele de la începutul activităţii creatoare, înscriindu-se perfect în tradiţia răsăriteană. Discuţii apar în legătură cu scrierile sale *Rusia şi Biserica universală* şi *Scrisori către Antihrist*, precum şi cu unele articole scrise în Occident, unde apar idei procatolice.

Divina Comedie a lui Dante Alighieri

într-o nouă versiune românească de Răzvan Codrescu

Închin cu smerenie această tălmăcire memoriei ilustrului romanist și dantolog ***Marian Papahagi***

Dante și Vergiliu își continuă drumul prin cel de-*al optulea cerc* al infernului. Vorbind despre o rudă de-a lui Dante osîndită în bolgia a noua (Ger del Bello, vărul tatălui său, pe care aici Dante – fascinat de imaginea oferită de Bertran de Born, cel ce-și purta capul în mîini, descris în finalul cîntului anterior – nu l-a observat decît prea tîrziu), cei doi poeți ajung pe puntea de piatră de deasupra *bolgiei a zecea*, sortite *falsificatorilor* de tot felul (care zac acolo mîncați de lepră și mușcați crunt de alte duhuri), unde li se arată și le vorbesc doi comtemporani ai lui Dante, Griffolino d'Arezzo (ars pe rug din pricina lui Alberto da Siena, fiu natural, se pare, al episcopului local) și Capocchio da Siena sau da Firenze, care face o zeflemitoare trecere în revistă a celor mai depravați sienezi ai epocii: frații Stricca și Niccolo, apoi Caccia d'Ascian și Bartolomeo dei Folcacchieri, zis "Orbul" sau "Orbitul" (*l'Abbagliato*) – ultimii doi membri ai unei insolite Societăți a tinerilor cheltuitori ("...ceata-aceea de cheflii...", *la brigata in che disperse...* etc.).] Traducerea este ilustrată din nou cu o gravură de Mac Constantinescu.

INFERNUL CÂNTUL 29

1 Văzînd atîta gloată hăcuită,
păreau năuce bietele-mi priviri,
pe care plânsul sta să le înghită.

4 Și-atunci Virgil: "De ce-ntr-atît te miri,
de nu-ți mai vine ochii-a-i ridicare
din hăul plin de jalnice munciri?

7 Nu te-ai hlizit pe nicăieri mai tare:
gîndește-te, să le socoți de vrei,
că leghe douășdouă valea are!

10 Sub pași ne-ajunse luna-n mersul ei:
se tot scurtează vremea ce ni-i dată,
și-s încă multe seama să le-o iei".

13 "De-ai fi știut", i-am zis, pornind îndată,
"de ce în hău privirea mi-ațintui,
cred că-mi răbdai zăbava-nfiorată".

16 Zorea de-acum, și eu pe urma lui,
iar vorba ce-o lăsasem ne-mplinită
o isprăvii zicînd: "Cred că văzui,

19 pe unde-aveam privirea ațintită,
un duh din neamul meu, care-și căina
amarnic vina-atît de scump plătită".

22 Atunci grăi maestrul: "Mintea ta
frămînt-o cu ceva mai de folos,
și lasă-l pe acela-n plata sa,

25 că l-am văzut sub punte cum, ciudos,
tot arăta cu degetul la tine
și Ger del Bello îl strigau de jos.

28 Cum însă tu priveai la cel ce-și ține
în mînă capul, el era departe
când te-ai uitat și-n partea lui mai bine".

31 "Maestre", am zis, "a lui cumplită moarte,
ce nici acum nu fuse răzbunată
de cei cu care-ocara o împarte,

34 îl întărîtă, după-a mea socoată,
iar că o vorbă nu putu să-mi spună,
mai mult mă doare soarta lui ingrată".

37 Așa vorbind, suirăm puntea brună
pînă pe unde ochiul, pe lumină,
ar străvedea în noua văgăună.

40 Cînd cel din urmă schit lovit de vină
din Malebolge ni se desluși,
cu toată obștea care-n el se-nchină,

43 spre mine-atîta plîns cumplit răzbi
și-mi săgetă auzul și simțirea,
că n-aveam mîini urechile-a-mi feri.

46 Din vară-n toamnă, cînd e grea bolirea,
de-ar fi să strîngi din bolnițele toate,
din Valdichiana-ntreagă pătimirea,

49 de la Maremma și Sardinia, poate
c-ar semăna cu-nfricoșata vale
ce miasme ca de hoit întruna scoate.

52 Cîrmind prin stînga, scoboram pe cale,
pe cel din urmă mal al lungii brîne,
și-atunci mai lesne eu privii devale,

55 unde stăpînă-n veci de veci rămîne
dreptatea Celui ce socoata ține
pe-nșelători la caznă grea să-i mîne.

58 Priveliștea lovitei crunt Egine
să mai fi fost la fel de-nfricoșată
cînd, de la oameni pînă la jivine,

61 de ciumă-a fost pierit suflarea toată,
ca mai apoi semînția-aceea-antică,
precum credeau poeții de-altădată,

64 să nască iar din ouă de furnică;
așa și-n fundul văii-ntunecate
zăcea în clăi a duhurilor clică.

67 Fie pe burtă, fie spate-n spate
se-ghesuiau, iar alții, mișunînd
prin glodul trist, se sprijineau pe coate.

70 Pășeam încet și fără grai, cătînd
spre-acele umbre veșnic chinuite
care-n picioare n-or mai sta nicicînd.

73 Văzui cum una de-alta sprijinite
stăteau, ca două oale pe o plită,
două năluci de rîie năpădite.

76 Nici c-am văzut țesală mai grăbită
la vreun grăjdar aflat sub ascultare,
sau prins de somn cu treaba ne-mplinită,

79 precum aceia-și scărpinau de tare
cu unghiile rîia ce-i mînca,
și-n veci n-aveau vreo altă alinare;

82 ei rîia coji și-o jupuiau așa
cum cu cuțitu-ar curăța un pește
din cei cu solzii zdraveni careva.

85 "O, tu, cui mîna trupu-ți descojește",
porni maestrul unuia-a-i grăi,
"și par să-ți fie degetele clește,

88 ia zi-ne dacă-ndură chin pe-aci
și vreun latin, și-ajungă-ți pe vecie
aceste unghii rău-a-ți potoli!".

91 "Chiar eu și-acesta, trudnici sub urgie,
suntem latini", răspunse-un duh plîngînd;
"tu cine ești, iscoadă lui și mie?".

94 Iar domnul meu: "Sînt unul scoborînd
cu-acesta, care-i viu, din vale-n vale,
ca să-i arăt osîndele pe rînd".

97 Se desproptiră-atunci, suciți din șale,
și, tremurînd, spre mine se holbară
și ei, și alții nimeriți în cale.

100 De-aproape domnul m-agrăi-ntr-o doară,
zicînd: "Întreabă-i tot ce vrei să știi!",
iar buzele-mi la-ndemnu-i se mișcară:

103 "Parte s-aveți în lumea celor vii
de pomenire vreme-ndelungată,
și fie-n multe minți a dăinui,

106 dar cine sunteți și-n ce neam odată
v-ați fost născut nu vă sfiiți a-mi spune,
oricît v-ar rușina osînda luată!".

109 "Io-s din Arezzo", prinse-un glas să sune,
"și-Albert da Siena către rug m-a dus,
dar nu de-aceea zac în spurcăciune.

112 E drept că-n joacă oarecînd i-am spus:
«Eu pot, de vreau, să mă ridic în zbor»,
iar el, puțin la minte, m-a și pus

115 să-i fiu în arta-aceea-nvățător;
și cum Dedal nu izbutii a-l face,
m-a făcut el, prin tată-său, să mor.

118 Dar dacă duhu-n bolgia-a zecea-mi zace,
trimis de Minos, care nu greșește,
e c-alchimia n-am lăsat-o-n pace".

121 Și eu către poet: "Se pomenește
decât sienezii neam mai plin de sine?
Chiar pe franțuji în fală-i dovedește!".

124 La care celălalt rîios, ce bine
îmi luase seama, zise: "Nu și Stricca,
ce banii-i cheltui cum se cuvine,

127 ori Niccolo, cui nu-i scăpă nimica
din taina mirodeniilor rare
pe unde rădăcini îi prinde clica;

130 ori ceata-aceea de cheflii cu care
Caccia d'Ascian pierdu moșii și vie,
și-Orbitul arătă ce minte are...

133 Iar dacă vrei să afli cine ție
despre sienezi în strună ți-a cântat,
privește-mi chipul, lămurit să-ți fie

136 că-s umbra lui Capocchio, cel dedat
cu alchimia, mînărind metale;
tu-ți amintești, de nu te-am confundat,

139 ce moimă-a firii-am fost pe-a vieții cale".

www.punctecardinale.ro
e-mail: redactia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L
cont: B. R. D. Sibiu SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor șef), Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacție), Marcel PETRIȘOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA), Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacției: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L

TRAGEDIA KOSOVO-ULUI CREŞTIN

"Lupta împotriva terorismului": aceasta este noua lozincă în numele căreia Statele Unite poartă, în aceşti ani, războaie în îndepărtate colţuri ale lumii (Afganistan, Irak). O lozincă la fel ca oricare alta, cu scopul de a justifica acţiuni care au un cu totul alt mobil (interese economice: controlul rezervelor de petrol; interese geo-politice: stabilirea prezenţei americane în punctele-cheie ale globului). În realitate, terorismul este o problemă foarte gravă, dar nu puţine sunt situaţiile când el trece aproape neobservat, aşa cum e cazul terorismului care s-a abătut asupra creştinilor din Kosovo. Terorismul nu pare a fi luat în serios decât acolo unde prezintă un interes politic. În 2001, "opinia mondială" a fost mobilizată împotriva terorismului islamist care distrugea patrimoniul cultural al unei vechi civilizaţii (aruncarea în aer a statuilor lui Buddha de către talibanii din Afganistan); în schimb, în toată perioada din 1999 până acum, distrugerea patrimoniului creştin în chiar inima Europei a fost în mare parte trecută sub tăcere. În provincia sârbă Kosovo are loc o teribilă prigoană împotriva creştinilor, cu distrugerea sistematică şi masivă a bisericilor şi mânăstirilor.

În zilele de 17-19 martie a. c., mulţimea albaneză (în jur de 50.000 de oameni) s-a năpustit asupra puţinilor sârbi rămaşi în Kosovo. În numai două zile, 30 de biserici şi mânăstiri au fost atacate, arse, unele distruse în întregime. Mânăstirea Sf. Arhangheli (sec. XIV), Biserica Maicii Domnului Lievişa din Prizren (sec. XIV), Mânăstirea Devici (sec. XV), Catedrala Sf. Gheorghe Martirul (Prizren, 1865), Biserica Sf. Cosma şi Damian (Prizren, sec. XIV), Biserica Sf. Duminică (Prizren, sec. XIV), seminarul teologic şi reşedinţa episcopală din Prizren - iată numai câteva exemple din lunga listă a distrugerilor. Nici bisericile, nici casele oamenilor nu au fost cruţate, nici viii, nici morţii. Peste 500 de case au fost arse, 4.000 de sârbi au trebuit să fugă, cimitire au fost devastate, osemintele sfinţilor şi ale regilor sârbi din Evul Mediu au fost scoase din morminte sau din racle şi împrăştiate pe aiurea.

Mai multe persoane oficiale au recunoscut ce s-a întâmplat. Admiralul Gregory G. Johnson, comandantul NATO pentru Europa de Sud, a afirmat: "Necruţătorul val de violenţă din Kosovo din ultimele două zile pare acum să fi fost organizat... E o mare minciună şi o ipocrizie a spune că este vorba de un conflict inter-etnic. Ceea ce s-a întâmplat în Kosovo poartă numele de pogrom împotriva unui popor şi a istoriei sale... Asemenea acţiuni reprezintă o purificare etnică". Chiar şi Senatul american a repetat cuvântul: evenimentele din Kosovo reprezintă o "purificare etnică" (Rezoluţia 326/31 martie 2004).

Comandanţii militari din Kosovo îşi exprimă îngrijorarea. Trupele internaţionale sunt insuficiente pentru a proteja enclavele sârbe şi patrimoniul creştin din regiune. Generalul suedez Anders Brännström (KFOR) indica, în ziarul *Dagens Nyheter* (3 mai 2004), că situaţia este atât de gravă încât cea mai înţeleaptă soluţie ar fi să se ceară ajutorul Serbiei şi a Muntenegrului pentru apărarea regiunii Kosovo. "La prima ocazie", spunea el, "grupurile cu tendinţe spre violenţă din populaţia albaneză" vor căuta "să şteargă orice urmă de element sârb din regiune".

Situaţia din Kosovo şi Metohia e cum nu se poate mai critică. Cei 4.000 de sârbi care au fugit din faţa prăpădului se adaugă la cei 200.000 de sârbi care au fugit din Kosovo în 1999. Nu au mai rămas decât 80.000 de sârbi în Kosovo, şi nu trec multe zile fără ca un sârb (cel mai adesea copii) să nu fie omorât. Cele 30 de biserici şi mânăstiri, care au fost parţial sau total distruse în zilele de 17-19 martie, se adaugă la cele 112 de biserici şi mânăstiri arse, distruse prin explozii, unele şterse de pe faţa pământului, începând cu 1999. (În unele locuri, până şi ruinele şi temeliile locaşurilor au dispărut.) Această distrugere a civilizaţiei creştine are loc - lucru cu atât mai tulburător - nu într-un război, ci în timp de pace, în timpul unei păci aşa-zis *internaţionale*, într-o regiune declarată *protectorat internaţional* (Rezoluţia ONU 1244). Mai poate fi amintit şi faptul că pe lângă efectivele de 18.000 de soldaţi ale trupelor internaţionale, într-adevăr incapabile de a face faţă violenţei albanezilor musulmani (unele trupe au dat dovadă de iniţiativă şi eroism în apărarea sârbilor şi a bisericilor în luna martie, de exemplu suedezii şi cehii, altele de o laşitate revoltătoare, mai ales nemţii), în Kosovo se află cea mai mare bază militară construită de americani de la războiul din Vietnam încoace, Camp Bondsteel.

Nemaipomenita acţiune de distrugere a creştinismului în însăşi inima Europei demonstrează mai mult ca orice ipocrizia politicii americane şi indiferenţa Occidentului faţă de creştinism. Acesta este ceasul adevărului. Ceasul la care se vede şi minciuna, şi împietrirea inimilor. Bisericile şi mânăstirile care au supravieţuit celor 500 de ani de ocupaţie otomană nu au putut supravieţui celor 5 ani de "protectorat internaţional"!

Pentru cei care au studiat perioada premergătoare războiului NATO împotriva Serbiei, evenimentele recente constituie o mare durere, dar nu şi o surpriză. În anii '70, o dată cu adâncirea statutului de autonomie a Kosovo-ului şi cu crearea Universităţii din Priştina, are loc o radicalizare a albanezilor. Universitatea din Priştina devine un focar revoluţionar; profesorii, unii dintre ei agenţi ai dictatorului Enhver Hoxha, vin chiar din Albania, manualele şi cărţile din aceeaşi sursă. Priştina e un loc de propagandă dură marxist-leninistă. Studenţii acestei universităţi sunt motorul unui separatism albanez conceput drept calea către un Kosovo al comunismului pur (de tip Hoxha). După căderea comunismului, ideea separatistă nu va dispărea, şi nici perspectiva totalitară. Se trece numai de la un totalitarism distrugător la alt totalitarism la fel de distrugător. În noile condiţii, activistul de partid devine un luptător de gherilă dedicat ideii unui Kosovo independent, unei Albanii Mari sau chiar unui mare stat musulman care să includă şi teritorii din Serbia de Sud şi din Macedonia.

La mijlocul anilor '90, situaţia este propice, separatismul albanez fiind încurajat şi primind ajutor din partea Bosniei musulmane, a marilor puteri islamiste (Iran, de exemplu), a mujahedinilor (luptători islamici, adesea de origine afgană) şi a Statelor Unite, pe atunci interesate în crearea unei alianţe cu lumea islamică.

Nimic din planul iniţial al nucleului separatist albanez nu pare a se fi schimbat. Epurarea etnică a sârbilor din Kosovo (epurare care, în tempo lent, a caracterizat întreaga perioadă comunistă) îşi urmează cursul, urmele creştinismului continuă să fie şterse, un nou Kosovo, fără trecutul şi prezentul lui creştin, îşi face apariţia. Actual premier al Kosovo-ului, Bairam Rexhepi, anunţa chiar, la scurt timp după violenţele din martie, că independenţa Kosovo-ului albanez va fi anunţată anul viitor.

Tăcerea de care e înconjurată epurarea etnică din Kosovo, indiferenţa cu care Europa politică asistă la distrugerea patrimoniului creştin arată o profundă pierdere a sensului identităţii şi memoriei care constituie însăşi temelia Europei. Kosovo şi Metohia sunt târâm al creştinătăţii, al credinţei în Hristos, învingătorul morţii. Kosovo şi Metohia sunt simbolul rezistenţei împotriva cuceririi islamice. O dată cu înfrângerea de la Kosovo Polje, din 1389, drumul a fost deschis către expansiunea otomană în Europa, expansiune care s-a oprit doar în faţa porţilor Vienei, în 1683. În 1389, Europa - atât ţările vecine, cât şi Occidentul - era totuşi conştientă de identitatea ei şi de pericolul pe care îl avea în faţă. Mircea cel Bătrân, de pildă, a trimis un corp de armată care a luptat alături de prinţul Lazăr la Kosovo Polje, iar Carol VI al Franţei, crezând că sârbii au câştigat bătălia, a participat la un *Te Deum* pentru victoria creştinilor sârbi, în catedrala Notre Dame. Astăzi bătălia de la Kosovo Polje se repetă, dar Occidentul nu pare să înţeleagă, nu mai ştie că bisericile şi mânăstirile distruse sunt nu numai semnul ortodoxiei, ci şi al creştinismului în genere care este inima, duhul şi chemarea Europei.

Dacă azi nu se mai poate apela la sentimentul creştin şi la memoria Europei, atunci să vorbim alt limbaj, care poate să atragă atenţia asupra a ceea ce se petrece: limbajul drepturilor omului şi al Convenţiei internaţionale asupra genocidului.

Articolul 18 al Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului (septembrie 1948) declară că "orice om are dreptul la libertatea... de religie", "libertatea de a-şi manifesta religia" "prin practici religioase, cult şi îndeplinirea ritualurilor" (*to manifest his religion or belief in worship*). Or, distrugerea bisericilor şi mânăstirilor din Kosovo şi Metohia este o clară încălcare a dreptului la "libertatea de religie". "Practica religioasă şi îndeplinirea ritualurilor" nu pot avea loc fără să existe locaşuri de închinare (*places of worship*). Pentru ca să fie "libertate de religie", mai multe condiţii trebuie împlinite: 1) trebuie să existe locaşuri religioase - *biserici*, 2) trebuie să existe *credincioşi*: aceştia să fie în viaţă şi nu morţi, să locuiască pe teritoriile lor şi nu să fie expulzaţi. Atâta timp cât sârbii sunt ucişi sau alungaţi din Kosovo, iar bisericile lor distruse, nu există libertate de religie pentru ei. Numai în anul 2003, în Kosovo au fost omorâţi 1192 sârbi, 1303 au fost răpiţi şi 1305 răniţi.

Evident, dreptul la libertatea de religie este condiţionat aici de un alt drept, şi el înscris în Declaraţia Drepturilor Omului: "Orice fiinţă umană are dreptul la viaţă... la securitatea persoanei sale" (art. 3). Epurarea etnică a sârbilor din Kosovo, cât şi distrugerea patrimoniului ortodox-creştin din regiune, este nu numai o violare a articolului 3 din Declaraţia Drepturilor Omului, ci se apropie de ideea de "genocid", aceasta având două sensuri: un sens restrâns, de "genocid fizic" (omorârea indivizilor care fac parte dintr-un anumit grup), un sens larg, de "genocid cultural" (distrugerea culturii şi a habitatului cultural).

Convenţia pentru Prevenirea şi Pedepsirea Crimei de Genocid, adoptată de adunarea generală ONU la 9 decembrie 1948, arată la art. 2 că genocidul este: (a) "omorârea membrilor unui grup"; (c) "crearea deliberată de condiţii de viaţă care provoacă distrugerea fizică, parţială sau integrală, a grupului".

Lucru mai puţin ştiut, ideea de genocid *cultural* a fost discutată în legătură cu redactarea Convenţiei despre genocid. În versiunea originală exista un paragraf care descria această crimă. Art. 3 nota în acest sens că genocidul este "orice act deliberat comis cu intenţia de a distruge... *religia* sau cultura unui... grup naţional sau *religios*... de exemplu distrugerea de monumente culturale sau de *locaşuri religioase*". Acest paragraf, care nu a mai apărut în versiunea finală a documentului, cât şi însăşi ideea de "genocid", care a fost adoptată, se datorează unui jurist azi uitat, pe nume de Rafael Lemkin (1900-1959), evreu polonez. El este cel ce a inventat termenul de genocid şi care, în lucrarea *Axis Rule in Occupied Europe* ("Stăpânirea Puterilor Axei în Europa ocupată", Washington D. C., Carnegie Endowment for International Peace, 1944), se ocupă, în unele capitole, de această temă, insistând îndeosebi asupra genocidului cultural. Lemkin subliniază că "distrugerea culturii, a sentimentelor naţionale... a religiei" unui grup, "distrugerea sistematică... a proprietăţii bisericii" sunt acţiuni de genocid. Şi pare să aibă dreptate. Genocidul fizic se împleteşte adesea cu genocidul cultural. Distrugerea unui grup uman se face nu numai prin omorârea indivizilor, ci şi prin ştergerea caracteristicilor culturale şi religioase care îl definesc. Sârbii nu sunt numai omorâţi ca indivizi, semnele lor distinctive, religia şi cultura lor, sunt distruse. Nu încape îndoială că ceea ce se petrece în Kosovo este un genocid fizic şi cultural. Violarea dreptului la libertatea de religie este doar forma pe care o îmbracă acest genocid.

Au mai rămas câteva lucruri de spus. Primul este acesta: războiul NATO împotriva Serbiei, purtat în numele "drepturilor omului", a dat naştere unei încălcări enorme a drepturilor omului în Kosovo: dreptul la viaţă, dreptul la securitate, dreptul la libertatea religiei, dreptul la proprietate, dreptul la nediscriminare. Războiul NATO, purtat în numele apărării albanezilor împotriva unui genocid care nu a avut loc (şi nici nu se pregătea a avea loc), a dat naştere unui genocid fizic şi cultural al sârbilor din Kosovo. În plus, trebuie amintit că pentru aceste fapte atât de grave, care continuă din 1999, nici o persoană nu a fost până acum adusă în faţa justiţiei. "Dreptatea" internaţională se dovedeşte a fi o farsă.

Al doilea este: genocidul religios şi cultural din Kosovo şi Metohia reprezintă şi o distrugere a Europei înseşi. Kosovo şi Metohia sunt nu numai locul sfânt al sârbilor, ci un târâm al ortodoxiei şi al creştinătăţii europene. Tragedia Kosovo-ului sârb este tragedia Europei. Tragedie cu atât mai gravă cu cât restul Europei nici măcar nu o vede! Tragedie a uitării şi a pierderii identităţii.

Al treilea se leagă de situaţia albanezilor din Kosovo. O societate a violenţei, criminalităţii, banditismului, anarhiei, cum este cea din Kosovo, nu se va putea însănătoşi decât învăţând respectul pentru celălalt. Genocidul împotriva sârbilor se întoarce împotriva albanezilor, ei înşişi fără apărare împotriva forţei brute pe care au tolerat-o sau la care au participat. Fără respectul legii nu se poate construi un viitor nicăieri în lume.

Monica PAPAZU